

Program Rewitalizacji Gminy Jabłonna na lata 2017–2023

Jabłonna 2016

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Program powstał w ramach projektu „Przygotowanie programu rewitalizacji Gminy Jabłonna – nowe spojrzenie na całokształt działań”, współfinansowanego z Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014–2020.

Opracowanie:

Badania w działaniu. Weronika Chodacz

ul. Norblina 29/79, 80-304 Gdańsk

tel: 601 393 676

mail: badania.w.dzialaniu@gmail.com

NIP: 5851389911 REGON: 147045804

Spis treści

Powiązania Programu z innymi dokumentami strategicznymi na poziomie lokalnym i regionalnym	8
Diagnoza obszarów kryzysowych	12
Szczegółowy opis obszarów kryzysowych.....	14
1. Problemy społeczne	14
A. Bezrobocie.....	14
B. Ubóstwo.....	15
C. Przemoc	16
D. Przestępczość	17
E. Niska aktywność obywatelska.....	18
F. Niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym	19
2. Problemy środowiskowe.....	20
A. Ścieki	20
B. Zanieczyszczenia rolnicze.....	20
C. Zanieczyszczenia powietrza	21
D. Tereny po wysypiskach śmieci	22
E. Dzikie wysypiska odpadów.....	23
3. Zaniedbania techniczne	24
A. Słaby dostęp do mediów	24
B. Brak lokali komunalnych.....	24
C. Zły stan zabytków na terenach zdegradowanych.....	24
D. Niedostatek infrastruktury edukacyjnej.....	25
E. Zaniedbania komunikacyjne.....	25
Analiza lokalnych potencjałów	26
I. Obszar zdegradowany Jabłonna.....	33
II. Obszar zdegradowany Chotomów.....	38
Obszar III: Boża Wola, Suchocin, Skierdy, Rajszew (Wsie Zachodnie)	42
Wizja obszarów po rewitalizacji	48
Cele Programu i zakładane rezultaty.....	48
Mechanizmy zapewnienia komplementarności.....	51
1. Komplementarność przestrzenna	51
2. Komplementarność problemowa.....	52
3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna.....	52
4. Komplementarność źródeł finansowania	53
Cel. 1. Budowanie kapitału społecznego i identyfikacji mieszkańców z gminą.....	54

Cel 1.1. Przywrócenie centrom wsi funkcji centrotwórczych	54
Projekt 1.1.1. Poprawa estetyki przestrzeni oraz ciągów komunikacyjnych na obszarach rewitalizacji połączona z integracją społeczną	54
Przedsięwzięcie uzupełniające: Utworzenie muzeum społecznego gminy Jabłonna	55
Projekt 1.1.2. Rewitalizacja centrum gminy Jabłonna, przywrócenie centralnych funkcji ulicy Modlińskiej w Jabłonie	56
Przedsięwzięcie uzupełniające: Utworzenie spółdzielni socjalnej dla osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy	58
Cel 1.2. Ożywienie społeczno-kulturalne zdegradowanych obszarów	59
Projekt 1.2. Animacja społeczności lokalnych	59
Przedsięwzięcie uzupełniające: wsparcie rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy.	60
Cel 1.3. Stworzenie i podniesienie jakości infrastruktury społecznej	61
Projekt 1.3 Dostosowanie infrastruktury społecznej do potrzeb mieszkańców	61
Cel 1.4. Wsparcie aktywności społecznej mieszkańców	63
Projekt 1.4. Rozwój amatorskiego ruchu sportowego na obszarach zdegradowanych ...	63
Przedsięwzięcie uzupełniające 1.4.1. Wsparcie aktywności społecznej na terenie gminy.	64
Przedsięwzięcie uzupełniające 1.4.2. Wsparcie rozwoju organizacji senioralnych	65
Cel 2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz zwalczanie ubóstwa	66
Cel 2.1. Podniesienie jakości życia osób o najniższych dochodach	66
Projekt 2.1.1. Odnowa dzielnic i ulic wymagających szczególnej interwencji na obszarach zdegradowanych	66
Projekt 2.1.2. Rewitalizacja tkanki mieszkań komunalnych i socjalnych dla mieszkańców Gminy Jabłonna.	67
Przedsięwzięcie uzupełniające: Mieszkania treningowe w Chotomowie	67
Cel 2.2. Włączanie społeczne dzieci i młodzieży	69
Projekt 2.2.1. Otwarcie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	69
Projekt 2.2.2. Stworzenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży w różnym wieku oraz integracja środowiska rodziców.	69
Cel 2.3. Koordynacja systemu oparcia społecznego	71
Projekt 2.3 Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla Osób z Niepełnosprawnościami	71
Przedsięwzięcie uzupełniające: Wolontariat mieszkańców	71
Cel. 3. Ochrona środowiska naturalnego gminy	73
Cel 3.1. Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców	73
Projekt 3.1. Edukacja ekologiczna mieszkank i mieszkańców	73
Cel 3.2. Usunięcie nielegalnych wysypisk śmieci i przeciwdziałanie ich ponownemu pojawieniu się	74

Projekt 3.2. Utworzenie Punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych	74
Cel 3.3. Ograniczenie zanieczyszczenia wód gruntowych	75
Projekt 3.3. Rozwój sieci wodociągów i kanalizacji.....	75
Cel 3.4. Ograniczenie emisji substancji szkodliwych i zanieczyszczeń	76
Projekt 3.4. Efektywne systemy grzewcze	76
Cel 3.5. Wsparcie alternatywnych form transportu, takich jak komunikacja rowerowa i kolejowa	77
Projekt 3.5. System komunikacji rowerowej	77
Ewaluacja	83
Monitoring	83

Wprowadzenie. Prace nad Programem

Program Rewitalizacji Gminy Jabłonna tworzony był między wrześniem a grudniem 2016 roku.

W ramach prac nad Programem prowadzone były badania, spacerki konsultacyjne, warsztaty i spotkania konsultacyjne z mieszkankami i mieszkańcami Gminy Jabłonna. Prace nad wyborem obszarów rozpoczęły się podczas Świąta Gminy 4 września 2016 roku. Mieszkańcy w tym czasie nanosili na mapę najistotniejsze ich zdaniem problemy, którymi warto się zająć. Między innymi na ich podstawie i po przeprowadzeniu analizy wskaźnikowej, w której jednostką było sołectwo, wybrane zostały trzy obszary kryzysowe. Za kluczowe w wyborze obszarów uznano wskaźniki dotyczące takich problemów społecznych jak: ubóstwo, przemoc i przestępczość.

W celu włączenia mieszkańców w tworzenie Programu Rewitalizacji podjęto szereg działań informacyjnych. Koordynatorka projektu uczestniczyła we wrześniu w siedmiu zebraniach wiejskich, w trakcie których informowała o tworzonym Programie Rewitalizacji, zapraszała mieszkańców do udziału w spotkaniach. Celem uczestnictwa było także zebranie bezpośrednich kontaktów do mieszkańców. Osiemdziesięciu mieszkańców wyraziło zainteresowanie udziałem w dalszych pracach nad tworzeniem Programu rewitalizacji.

Na poszczególnych etapach tworzenia Programu odbyły się trzy debaty z mieszkańcami. Pierwsza debata odbyła się 4 września w trakcie dni Świąta Gminy Jabłonna i była debatą otwierającą prace nad Programem. Jej celem było poinformowanie mieszkańców o rozpoczęciu prac nad programem rewitalizacji i zaproszenie do tworzenia programu. Wzięły w niej udział 34 osoby.

Druga debata zorganizowana w dniu 23 listopada 2016 roku miała na celu konsultacje z mieszkańcami wyboru podobszarów rewitalizacji. Wraz z mieszkańcami doprecyzowaliśmy granice obszaru w trzech lokalizacjach. W spotkaniu wzięło udział czternaścioro przedstawicieli mieszkańców i instytucji gminnych.

Ostatnie spotkanie z mieszkańcami w formie debaty odbyło się 29 grudnia 2016 roku. Jego celem było skonsultowanie z mieszkańcami projektów jakie, powstały na podstawie diagnozy i spotkań na wybranych trzech podobszarach objętych Programem Rewitalizacji i które weszły do przygotowanego Programu. W spotkaniu wzięło udział 14 osób.

W debatach uczestniczyli oprócz mieszkańców, przedstawiciele organizacji pozarządowych, radni, przedstawiciele urzędu i instytucji gminnych ważnych w realizacji programu rewitalizacji oraz wójtowie. Wszystkie debaty były moderowane i uczestniczyli w nich eksperci zajmujący się rewitalizacją.

Dodatkowo na każdym wybranym podobszarze odbyły się po trzy spotkania z mieszkańcami, których celem było pogłębienie diagnozy problemów lokalnych i wspólne wypracowywanie pomysłów na projekty i ich realizację. Spotkania organizowane były w różnych lokalizacjach na wybranych podobszarach, by mieszkańcy mogli odkryć potencjał miejsc (szkoła podstawowa i gimnazjum, dom dziecka, ośrodek kultury i jego filie, świetlice wiejskie, Urząd Gminy). Łącznie w spotkaniach wzięło udział 49 osób.

Odbyły się także trzy spacerowe konsultacje śladami obiektów historycznych i zabytkowych po obszarze rewitalizacji. Gmina Jabłonna ma bardzo bogatą historię i tradycję lokalną, a na jej terenie znajduje się wiele ciekawych zabytków. Jest to duży potencjał, który może być wykorzystany w prowadzeniu działań i przy realizacji wielu projektów rewitalizacyjnych. W spacerach uczestniczyły 23 osoby.

Konsultacje dotyczące wyboru obszaru rewitalizacji odbyły się również w trakcie szkolenia z radnymi w dniach 18-19 listopada 2016 r. W szkoleniu wzięło udział łącznie 15 osób, m.in. 12 radnych, wójt i zastępca wójta oraz pracownicy urzędu.

W sumie w partycypacyjnych pracach nad Programem Rewitalizacji wzięło udział 229 osób.

Powiązania Programu z innymi dokumentami strategicznymi na poziomie lokalnym i regionalnym

Program Rewitalizacji wpisuje się w następujące cele operacyjne Strategii Rozwoju Województwa mazowieckiego do 2030 roku:

- cel rozwojowy „Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego” w zakresie rozwoju centrów życia społecznego, dostępnych dla mieszkańców, rozwoju alternatywnych form transportu przyjaznych dla środowiska, kolejowych i rowerowych, ograniczenia ruchu samochodowego, prowadzącego do podniesienia bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów na obszarach centrów;
- cel rozwojowy „Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki rozwój kapitału ludzkiego” w zakresie podniesienia jakości życia osób o najniższym statusie materialnym poprzez remonty lokali komunalnych, wymianę nawierzchni najbardziej zaniedbanych ulic, utworzenie spółdzielni socjalnej i animację społeczności lokalnych;
- cel rozwojowy „Zapewnienie gospodarce regionu zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska” poprzez rozbudowę sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, wsparcie tworzenia przydomowych oczyszczalni ścieków oraz wspieranie wymiany przydomowych instalacji grzewczych i termomodernizację budynków instytucji publicznych.

Program Rewitalizacji wpisuje się w następujące cele operacyjne Strategii Rozwoju Powiatu Legionowskiego na lata 2016–2025:

- cel operacyjny WiR1.2. „Mieszkańcy świadomi wartości przestrzeni” w zakresie wprowadzenia ładu przestrzennego na obszarach rewitalizowanych;
- cel operacyjny IR1.3. „Wspieranie efektywnego systemu komunikacji zbiorowej” w zakresie stworzenia systemu „Park and Ride” w Chotomowie;
- cel operacyjny IR2.1. „Rozbudowa istniejących szlaków turystyczno-przyrodniczych” w zakresie budowy ścieżek rowerowych;
- cel operacyjny IR3.1. „Wspieranie rozwoju gospodarki niskoemisyjnej” w zakresie wspierania wymiany przydomowych instalacji grzewczych i termomodernizacji budynków publicznych.

- cel operacyjny RG. 1.3. „Interwencje na rynku pracy dostosowane do potrzeb pracodawców i pracobiorców” w zakresie powołania spółdzielni socjalnej;
- cel operacyjny BKS 2.2. „Stworzenie odpowiednich warunków dla rozwoju kultury fizycznej i turystyki” w zakresie rozwoju infrastruktury społecznej i animacji społeczności.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Jabłonna

Program Rewitalizacji oraz Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Jabłonna opracowywane były równolegle i w sposób skoordynowany. Wszystkie działania opisane w Programie zgodne są ze Strategią Zrównoważonego Rozwoju Gminy. Program w szczególności wpisuje się w następujące cele Strategii.

Cel strategiczny I. Zrównoważony rozwój osadnictwa:

- cel 1.1. „Rozbudowa gminnego zasobu lokalowego” w zakresie utworzenia nowych mieszkań komunalnych, socjalnych i treningowych oraz kontroli stanu technicznego i termomodernizacji już istniejących;
- cel 1.2.1. „Utworzenie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej” w zakresie rozbudowy sieci wodociągów i kanalizacji na obszarach rewitalizowanych oraz wsparcia budowy przydomowych oczyszczalni ścieków;
- cel 1.3. „Ład przestrzenny” w zakresie uporządkowania przestrzeni publicznej w obszarach rewitalizowanych i wypracowania standardów dotyczących estetyki szyldów i reklam;
- cel 1.4. „Skuteczna ochrona zasobów naturalnych Gminy” w zakresie utworzenia punktu selektywnej zbiórki odpadów i wspierania wymiany kotłów grzewczych;
- Cel 1.5. „Sieci komunikacyjne odpowiadające na potrzeby mieszkank i mieszkańców”
w zakresie utworzenia systemu Park&Ride w Chotomowie i budowy ścieżek rowerowych.

Cel strategiczny II. Wzrost zaangażowania społeczności lokalnej w proces rozwoju Gminy:

- cel 2.1.2. „Skuteczne konsultacje społeczne” w zakresie partycypacyjnego tworzenia planów działania instytucji na obszarach rewitalizowanych.
- cel 2.2. „Integracja mieszkank i mieszkańców Gminy” w zakresie rozbudowy infrastruktury społecznej i animowania współpracy;
- cel. 2.2.2. „Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu” w zakresie punktu dla osób z niepełnosprawnościami;

- cel 3. „Wzrost wpływu mieszkańców na życie społeczne Gminy” w zakresie wspierania inicjatyw oddolnych i rozbudowy wolontariatu.

Cel strategiczny III. Edukacja odpowiadająca potrzebom mieszkańców w różnym wieku:

- cel 3.1. „Dostęp do edukacji przedszkolnej dla wszystkich mieszkank i mieszkańców” w zakresie utworzenie klubu malucha w Skierdach i klubu dla rodziców w budynku przy ul. Modlińskiej 102;
- cel 3.4. „Oferta edukacyjna dla dorosłych mieszkank i mieszkańców” w zakresie edukacji ekologicznej.

Cel strategiczny IV. Wsparcie lokalnych przedsiębiorstw:

- cel 1. „Promocja lokalnych przedsiębiorstw przez Gminę” w zakresie utworzenia przestrzeni biurowej w budynku przy ul. Modlińskiej 102 i organizowania kiermaszy lokalnego rzemiosła, rękodzieła i produktów przetwórstwa rolniczego, wsparcia edukacyjnego dla przedsiębiorców, integracji środowiska przedsiębiorców, partnerska realizacja projektów infrastrukturalnych i społecznych na rzecz mieszkańców.

Cel strategiczny V. Tworzenie warunków dla realizacji pozazawodowych potrzeb mieszkańców:

- cel 5.2.2. „Wsparcie amatorskiego ruchu rekreacyjno-sportowego” w zakresie wybudowania i społecznościowego zarządzania infrastrukturą społeczno-sportową w Chotomowie i zatrudnienia animatorów sportu, animacji społeczności lokalnych, partycypacyjnego tworzenia oferty spędzania wolnego czasu na obszarach rewitalizowanych.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Jabłonna

Wszystkie projekty inwestycyjne zaplanowane w Programie są zgodne z założeniami Studium, w szczególności:

- utrwalenie trzech głównych stref funkcjonalnych ze strefami centrotwórczymi w miejscowościach: Jabłonna, Chotomów i (Bożej Woli, Suchocinie, Skierdach (tak zwanych Wsiach Zachodnich));
- wyznaczenie terenów ścisłego centrum miejscowości: Jabłonna, Chotomów i Wsi Zachodnich dla perspektywicznego rozwoju funkcji mieszkaniowej i usługowej, w tym usług publicznych.

Zgodność z celami Programu Rozwiązywania Problemów Społecznych:

- cel strategiczny 1. „Systematyczna analiza istniejących problemów społecznych” w zakresie prowadzenia uspołecznionego monitoringu i ewaluacji realizacji Programu;
- cel strategiczny 2. „Realizacja gminnego systemu pomocy rodzinie” w zakresie utworzenia placówek wsparcia dla dzieci i młodzieży na obszarze Jabłonny i Chotomowa;
- cel szczegółowy 3.3. „Podejmowanie działań na rzecz poprawy sytuacji bytowej osób i rodzin żyjących w biedzie” w zakresie utworzenia spółdzielni socjalnej dla osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy;
- cel szczegółowy 4.5. „Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności” w zakresie utworzenia punktu informacyjno-konsultacyjnego dla osób z niepełnosprawnościami;
- cel szczegółowy 6.2.: „Rozwój działalności wolontariatu w ośrodku” w zakresie sieciowania instytucji wokół wolontariatu, działań promocyjnych i szkoleń merytorycznych wolontariuszy.

Zgodność z celami Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jabłonna:

- cel systemowy 5.1 „Dobry stan wód powierzchniowych i podziemnych. Racjonalizacja ich wykorzystania oraz zapewnienie wszystkim mieszkańcom Gminy odpowiedniej jakości wody do picia” w zakresie budowy kanalizacji i wodociągów oraz likwidacji dzikich wysypisk śmieci;
- cel systemowy 5.2. „Osiągnięcie dobrego stanu jakości powietrza atmosferycznego” w zakresie termomodernizacji budynków użyteczności publicznej oraz wsparcia wymiany kotłów grzewczych;
- cel systemowy 5.3 „Ograniczenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców Gminy” w zakresie tworzenia alternatywnych systemów transportu;
- cel systemowy 6.2. „Poprawa stanu świadomości ekologicznej mieszkańców i administracji” w zakresie wszystkich działań związanych z edukacją ekologiczną.

Diagnoza

Diagnoza obszarów kryzysowych

Na podstawie analizy wskaźnikowej wybrane zostały trzy obszary kryzysowe:

- 1) Jabłonna,
- 2) Chotomów,
- 3) Boża Wola, Skierdy, Suchocin, Rajszew (obszar tzw. Wsi Zachodnich).

Obszary zlokalizowane są odpowiednio w południowej, północnej i zachodniej części gminy i różnią się pod względem demografii, infrastruktury publicznej oraz występujących problemów. Łączna powierzchnia obszarów wynosi 574,97 ha, co stanowi 8,87% powierzchni gminy. Obszary te zamieszkuje 5191 mieszkańców, czyli 29,84% wszystkich osób zamieszkujących gminę Jabłonna. Ważnym kryterium wyboru obszarów była obecność instytucji publicznych i lokali gminnych. Na każdym z obszarów działa filia Gminnego Centrum Sportu i Rekreacji i znajdują się miejsca spotkań, co w przyszłości ułatwi podjęcie bezpośrednich interwencji i pozwoli na podjęcie skoordynowanych działań mających na celu rehabilitację tkanki społecznej.

1. Jabłonna

Obszar Jabłonna w całości znajduje się na terenie miejscowości Jabłonna i obejmuje 221,84 ha. Zgodnie z danymi Urzędu Gminy (stan na wrzesień 2016) zamieszkuje go 1780 osób. Obszar stanowi administracyjne centrum gminy i mieszczą się w nim siedziby instytucji publicznych. Przez obszar ten ulicą Modlińską przebiegała droga krajowa nr 61. W 2008 roku otwarta została obwodnica, która omija centrum wsi od strony wschodniej. Pomimo upływu ośmiu lat ulica ta zachowała charakter drogi przelotowej. W miejscowości, pomimo obecności siedziby Urzędu Gminy, brakuje czytelnego centrum z wyróżniających się obszarem usług centro- i społecznotwórczych, w którym zlokalizowane byłyby usługi i miejsca spotkań dla mieszkańców. Drugą ważną historycznie przyczyną degradacji obszaru jest rolnictwo i ogrodnictwo. Do lat dziewięćdziesiątych na obszarze prowadzone były intensywne uprawy warzyw w szklarniach. Na wielu posesjach ziemia zanieczyszczona jest szkłem poszklarniowym i pestycydami i insektycydami. Jak wynika z relacji mieszkańców, Jabłonna w okresie PRL określana była mianem „wsi badylarzy”, zaopatrującej warszawiaków w żywność. Wiele osób nie znalazło nowego źródła utrzymania po okresie transformacji. Na obszarze zlokalizowane są relatywnie stare, często zaniedbane domy jednorodzinne, zamieszkiwane przez osoby starsze, często mieszkające pojedynczo. Najwyższy odsetek mieszkańców ze wszystkich trzech obszarów korzysta ze świadczeń Ośrodka Pomocy Społecznej.

2. Chotomów

Obszar Chotomów znajduje się w centralnej części miejscowości Chotomów i obejmuje 192,44 ha. Zamieszkuje go 2518 osób. Chotomów to sołectwo, w którym następuje bardzo intensywny rozwój budownictwa i szybki wzrost liczby mieszkańców. Gęstość zaludnienia w Chotomowie we wrześniu 2016 roku osiągnęła wartość 756 osób na km². Do rewitalizacji został wybrany obszar najstarszej, centralnej części Chotomowa. Na obszarze tym znajdują się zaniedbane domy jednorodzinne. Najwięcej zamieszkujących sołectwo rodzin korzysta tu ze świadczeń pomocy społecznej. Ważnym czynnikiem wyznaczenia obszaru jest również fakt, że powinien stanowić on centrum intensywnie rozwijającej się wsi. Centralne rondo pełni tu jednak funkcję zatoczki autobusowej. Brakuje miejsc spotkań dla mieszkańców. Potrzeba stworzenia takich miejsc jest tym bardziej paląca, że rośnie liczba osób przyjezdnych, które w żaden sposób nie identyfikują się z miejscowością. Na terenie obszaru znajduje się Publiczne Gimnazjum. Oferta spędzania wolnego czasu dla młodzieży po lekcjach jest jednak dość uboga.

3. Boża Wola, Skierdy, Suchocin, Rajszew (Wsie Zachodnie)

Obszar ten obejmuje część Bożej Woli, Suchocina, Skierd i Rajszewa wzdłuż ulicy Modlińskiej. Obszar zajmuje powierzchnię 160,69 ha i jest zamieszkiwany przez 893 osoby. To obszar źle skomunikowany z pozostałymi częściami gminy i miastami ościennymi, oddzielony użytkiem leśnym od Jabłonny i Chotomowa. Cechuje się ubóstwem infrastruktury publicznej. Ponadto brakuje tu wodociągów i kanalizacji. Obszar jest rzadko zabudowany domami jednorodzinnymi. Podobnie jak w Jabłonce znajdują się na nim tereny poogrodnicze oraz liczne pozostałości po szklarniach. Niewątpliwym zasobem obszaru jest wysoki poziom kapitału społecznego, wynikający z faktu, że mieszkańcy znają się wzajemnie i żyją tu od dawna.

Szczegółowy opis obszarów kryzysowych

1. Problemy społeczne

A. Bezrobocie

Ze względu na bliskość aglomeracji warszawskiej bezrobocie nie stanowi istotnego problemu w gminie Jabłonna. Poniższa mapa przedstawia stosunek liczby osób bezrobotnych do wszystkich mieszkańców poszczególnych sołectw w wieku produkcyjnym.

Tabela 1. Stosunek liczby osób bezrobotnych do liczby mieszkańców sołectwa w wieku produkcyjnym (stan na wrzesień 2016).

Sołectwo:	
Boża Wola	6,7%
Chotomów	7,3%
Dąbrowa Chotomowska	8,1%
Jabłonna	6,1%
Janówek II	10,5%
Rajszew	7,5%
Skierdy	7,9%
Suchocin	7,6%
Trzciany	4,1%
Wólka Górska	3,8%

*Opracowanie na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Legionowie.

Najwyższy wskaźnik bezrobocia odnotowano w Dąbrowie Chotomowskiej i Janówku. Na obszarach rewitalizacji bezrobocie wynosi odpowiednio: w Jabłonie 6,1%, w Chotomowie 7,3% i średnio 7,4% we Wsiach Zachodnich. Jest to wartość nieco niższa (w Jabłonie) lub bliska średniej dla gminy, która wynosi 7%. W badaniu ankietowym przeprowadzonym na obszarach kryzysowych respondenci wśród problemów społecznych poza jednym przypadkiem nie wskazywali bezrobocia. Dwukrotnie pojawił się natomiast postulat większego wsparcia lokalnych przedsiębiorców działających w obszarach.

Jak wynika z danych Ośrodka Pomocy Społecznej na 2014 rok, jednak to właśnie bezrobocie było najczęstszą przyczyną przyznania pomocy społecznej¹. Problemu tego nie

¹Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na Lata 2015–2021, s. 23.

można ignorować, gdyż jego najbardziej widocznym skutkiem jest obniżenie standardu materialnego rodziny. Wpływa ono także niekorzystnie na układ stosunków wewnątrzrodzinnych. Zdarza się też, że w rodzinach objętych świadczeniami pomocy społecznej powoduje sięganie po alkohol².

B. Ubóstwo

Wskaźnik ubóstwa określony został na podstawie świadczeń pomocy finansowej udzielonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2015 roku. Poniższe zestawienie ukazuje stosunek osób korzystających z finansowych świadczeń Ośrodka Pomocy Społecznej do wszystkich mieszkańek i mieszkańców sołectw.

Tabela 2. Odsetek osób korzystających z finansowej pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w sołectwach (stan na grudzień 2015) .

	Sołectwo	Obszar zdegradowany
Chotomów	2,9%	3,22%
Dąbrowa Chotomowska	1,3%	
Jabłonna	2,5%	5,84%
Janówek II	3,8%	
Boża Wola	4,2%	4,05%
Rajszew	6%	
Skierdy	3,5%	
Suchocin	4,5%	
Trzciany	1,7%	
Wólka Górska	4,7%	

Najwyższe wartości dostrzec można na obszarze Wsi Zachodnich: 6% w Rajszewie, 4,5% w Suchocinie, 4,2% w Bożej Woli. Średnio w sołectwach, na terenie których wyznaczono obszar zdegradowany, wskaźnik wynosi 4,37%. Jak wynika z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, najczęstszymi przyczynami przyznania świadczeń było bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo i niepełnosprawność³.

²*Ibidem*, s. 18–19.

³*Ibidem*, s. 23–24.

Problem biedy dostrzega 78% przebadanych mieszkanek i mieszkańców Wsi Zachodnich i aż 84% przebadanych mieszkańców Jabłonn, z których 26% natężenie tego problemu ocenia jako wysokie lub bardzo wysokie. Jeśli wziąć pod uwagę obszar zdegradowany, wartość wskaźnika w Jabłonie wyniesie 5,84%. W Chotomowie i Wsiach Zachodnich będzie to odpowiednio 3,22% i 4,05%.

Problem ubóstwa uwidacznia się także w zaległościach w opłatach za czynsze i media w lokalach gminnych, które zlokalizowane są we wszystkich trzech obszarach zdegradowanych. W Jabłonie na koniec roku 2015 zaległości za czynsz wyniosły 63 873,02 zł, a na obszarze Wsi Zachodnich łącznie 5 318,10 zł. Ta znacząca różnica wynika z faktu, że na obszarze Jabłonn lokali jest najwięcej. Zaległości w opłatach za wodę i ścieki wyniosły natomiast odpowiednio 82 513,59 zł i 19 784, 85 zł (w Rajszewie). W Chotomowie nie odnotowano zaległości w opłatach ani za czynsz, ani za media.

C. Przemoc

Poniższe zestawienie przedstawia liczbę niebieskich kart wydanych w sołectwach w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Problem przemocy dotyczy wszystkich sołectw, na terenie których podjęte zostaną przedsięwzięcia rewitalizacyjne: Chotomowa, Bożej Woli, Jabłonn i Skierd. Zwraca uwagę wysoka wartość wskaźnika w Wólce Górskiej, związana jest ona jednak z niską liczbą ludności tego sołectwa.

Tabela 3. Liczba niebieskich kart w przeliczeniu na 100 mieszkańców sołectwa w 2015 roku.

Sołectwo:	
Boża Wola	0,3
Chotomów	0,3
Dąbrowa Chotomowska	0
Jabłonna	0,3
Janówek II	0
Rajszew	0,5
Skierdy	0,5
Suchocin	0
Trzciany	0,6
Wólka Górka	2,3

**Na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej.*

Problem przemocy dostrzegany był przez 63% przebadanych mieszkańców obszaru Jabłonna i 78% obszaru Wsi Zachodnich i 38% Chotomowa. We wszystkich obszarach jego natężenie oceniane jednak było jako niskie.

D. Przestępczość

Analizie poddane zostały wszystkie przestępstwa popełnione w 2014 i 2015 roku z wyłączeniem drogowych. Największa liczba przestępstw popełniana była w tym okresie w Jabłonie i Chotomowie. Także przestępstwa związane z przemocą, takie jak rozboje i pobicia, występują wyłącznie na terenie tych dwóch obszarów.

Tabela 4. Liczba popełnionych przestępstw w 2014 i 2015 roku w poszczególnych sołectwach.

	Liczba kradzieży		Liczba rozbojów		Liczba pobić	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Boża Wola		5				
Chotomów	53	30	1			2
Dąbrowa Chotomowska	4	4				
Jabłonna	60	49	7		2	2
Janówek II						
Rajszew	4					
Skierdy		5				
Suchocin						
Trzciany	4	4				
Wólka Górska			1			

**Na podstawie danych Komisariatu Policji w Jabłonie.*

Najczęściej popełnianym przestępstwem są kradzieże. W badaniu ankietowym zapytano mieszkańców o to, czy dostrzegają przestępstwo i jak oceniają jego natężenie. Problem kradzieży dostrzega 63% mieszkańców Jabłonna, 78% przebadanych mieszkańców Wsi Zachodnich i aż 86% Chotomowa. W obszarach natężenie problemu przez osoby, które go dostrzegają, oceniane jest jako niskie (55% odpowiedzi na obszarze Wsi Zachodnich, 72% – Chotomowa i 50% na obszarze Jabłonna). Warto zwrócić uwagę, że 10% przebadanych mieszkańców obszaru Jabłonna nie zgodziło się ze stwierdzeniem „W mojej okolicy czuję się

bezpiecznie” i aż 19% wśród zaniedbań spontanicznie wskazało brak patroli policyjnych. Przeszłość jest więc najbardziej palącym problemem w obszarze Jabłonna.

E. Niska aktywność obywatelska

Aktywność obywatelska zdefiniowana została jako umiejętność organizowania się i podejmowania wspólnych inicjatyw. Poniższe zestawienie przedstawia liczbę organizacji pozarządowych przypadających na 10 tysięcy mieszkańców. Zwraca uwagę całkowity brak organizacji w Bożej Woli, Janówku II, Suchocinie i Wólce Górskiej.

Tabela 5. Liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców sołectwa.

Sołectwo	NGO
Boża Wola	0
Chotomów	24
Dąbrowa Chotomowska	36
Jabłonna	22
Janówek II	0
Rajszew	23
Skierdy	75
Suchocin	0
Trzciany	57
Wólka Górka	0

**Na podstawie danych Ministra Sprawiedliwości (stan na koniec 2016 r.).*

W badaniu ankietowym poproszono respondentów o ustosunkowanie się do stwierdzenia „Mieszkańcy mojej okolicy dbają o dobro wspólne”. Na obszarze Wsi Zachodnich z tym stwierdzeniem zgodziło się 60% przebadanych mieszkańców. Na obszarze Jabłonna tylko 26%. Fakt ten wiąże się z dostrzeganym niższym poziomem kapitału społecznego w Jabłonna. W pytaniu otwartym o braki i zaniedbania na obszarze pojawiły się odpowiedzi, że w Jabłonna brakuje „integracji społecznej” i konkretne przykłady niedbałości o dobro wspólne mieszkańców.

Bardzo często jest brudno na ulicach i skwerach. Na placu zabaw dla dzieci miejscowi „obywatele” piją wódkę i załatwiają się w krzakach.

Mieszkańcy niszczą zieleń, parkuje się na trawie, wyrzucają śmieci na chodnik.⁴

F. Niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym

Gminne Centrum Kultury i Sportu zlokalizowane jest na obszarze Jabłonna w budynku przy ulicy Modlińskiej 102. Prowadzi filie w Chotomowie i Skierdach na obszarach rewitalizacji. Ponadto w Jabłonie działa biblioteka publiczna, która ma swoją filię na obszarze Chotomowa. W GCKiS odbywają się zajęcia kulturalne, między innymi plastyczne, muzyczne, taneczne. Ponadto przy GCKiS działa pływalnia i siłownia. Centrum zarządza także boiskiem Orlik w Jabłonie.

W 2015 roku z oferty GCKiS korzystało 9% mieszkańców obszaru Jabłonna, 5% obszaru Chotomowa i tylko 2% obszaru Wsi Zachodnich. Warto zwrócić uwagę na działające przy GCKiS Uniwersytety Trzeciego Wieku, które cieszą się dużą popularnością wśród osób starszych. Uczestniczyło w nich po 18% osób w wieku poprodukcyjnym w Jabłonie i Chotomowie.

Na obszarze Wsi Zachodnich nie działa UTW.⁵ Jest to obszar najuboższy w infrastrukturę społeczną. Przebadane mieszkanki i mieszkańcy obszaru wskazywali na brak wspólnych inicjatyw kreowanych przez gminę lub jej jednostki organizacyjne, miejsca spędzania czasu dla dzieci i młodzieży, a także potrzebę odremontowania i udostępnienia filii GCKiS w Skierdach.

Przyjazny i odremontowany ośrodek kultury.

W badaniu ankietowym zapytano mieszkanki i mieszkańców o to, czy dostrzegają problem bezczynności i marazmu w swojej okolicy. Dostrzegło go aż 83% respondentów z obszaru Wsi Zachodnich, 81% z obszaru Jabłonna, gdzie dodatkowo 31% z nich oceniło jego natężenie jako wysokie lub bardzo wysokie, i 52% obszaru Chotomowa. Ważnym problemem jest brak wsparcia osób starszych mieszkających samodzielnie. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej obejmuje usługami opiekuńczymi dwadzieścia takich osób. Jak wynika z rozmów z mieszkańcami obszaru, skala potrzeb jest jednak większa. Dobrze problem ten oddaje opinia wyrażona podczas badania.

Starsi ludzie zaniedbani wstydzą się iść do GOPS-u.

⁴ Wszystkie cytaty pochodzą z badania ankietowego prowadzonego w listopadzie i grudniu 2016 roku na próbie 84 mieszkańców obszarów zdegradowanych.

⁵ Dane pochodzą ze *Sprawozdania z działalności Gminnego Centrum Kultury i Sportu za rok 2015*.

2. Problemy środowiskowe

A. Ścieki

Jednym z najważniejszych problemów całej gminy jest bardzo słabo rozbudowana sieć kanalizacyjna. Do kanalizacji gminnej podłączone jest tylko sześćset trzydzieści domów w Jabłonnie i jeden w Chotomowie⁶. Na obszarze Wsi Zachodnich całkowicie brakuje sieci kanalizacyjnej. Problem braku kanalizacji dostrzegany jest w gminie od dawna, a liczba przyłączy stopniowo rośnie. Jednak nadal najpowszechniejszym sposobem magazynowania ścieków są zbiorniki bezodpływowe, które opróżniane są pojazdami asenizacyjnymi. Ważkim problemem jest nieuszczelność tych zbiorników i niekontrolowane ich opróżnianie.

Problem nielegalnego opróżniania zbiorników gnilnych dostrzega 65% przebadanych mieszkańców obszaru Wsi Zachodnich, a 20% z nich jego natężenie ocenia jako wysokie. Na obszarze Jabłonna problem ten dostrzegany jest przez niższy odsetek respondentów (53%), co prawdopodobnie wiąże się z obecnością przyłączy kanalizacyjnych w miejscowości. Brak kanalizacji w Jabłonnie jest szczególnie uciążliwy w objętej rewitalizacją dzielnicy Choinki, w której przebadani mieszkańcy skarżyli się na zjawisko nielegalnego wylewania szamb. W Chotomowie 55% badanych mieszkańców wskazało tę kwestię.

B. Zanieczyszczenia rolnicze

Grunty rolne stanowią 33% powierzchni gminy⁷. Ryzyko zanieczyszczeń związanych z rolnictwem jest wysokie i opisane zostało w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Jabłonna na Lata 2009–2016*.

„W związku z intensywną gospodarką rolną na tych obszarach do wód mogą przedostawać się zanieczyszczenia ze źródeł obszarowych, czyli gruntów ornych oraz sadów, na których w niewłaściwy sposób prowadzona jest gospodarka rolna. Zanieczyszczenia mogą również przenikać ze źródeł punktowych, do których zaliczamy składowiska nawozów naturalnych na nieuszczelnych płytach obornikowych, miejsca składowania płynnych nawozów w postaci gnojówki i gnojowicy w nieuszczelnych pojemnikach, miejsca nieodpowiednio przechowywanych nawozów sztucznych oraz środków ochrony roślin”⁸.

Dodatkowo w badaniu ankietowym zarówno mieszkańcy obszaru Wsi Zachodnich, jak i Jabłonna skarżyli się na zanieczyszczenia powietrza związane z nieodpowiedzialnym

⁶ Dane Urzędu Gminy Jabłonna za 2015 rok.

⁷ Dane Banku Danych Lokalnych GUS za 2014 rok.

⁸ *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Jabłonna na Lata 2009–2016*, s. 41.

ogrzewaniem szklarni, tak zwany „dym szklarniany”. Problemem obu obszarów jest także szkło zalegające w glebie, nieużywane szklarnie i nieużytki.

W szklarniach sąsiedzi palą wszystko.

C. Zanieczyszczenia powietrza

Tylko jedna posesja na terenie całej gminy w miejscowości Jabłonna jest podłączona do sieci ciepłowniczej. Pozostałe domy ogrzewane są za pomocą indywidualnych systemów grzewczych. Uciążliwość problemu wzrasta więc zimą, gdy domy są ogrzewane.

Problem zanieczyszczenia powietrza dostrzega 83% mieszkańców obszaru Wsi Zachodnich. Uciążliwość zanieczyszczeń pochodzących z domowych instalacji grzewczych 33% respondentów oceniło wysoko lub bardzo wysoko (11%). Dla porównania tylko 10% przebadanych mieszkańców obszaru Wsi Zachodnich za uciążliwe lub bardzo uciążliwe uznaje zanieczyszczenia powietrza pochodzące z transportu samochodowego, co prawdopodobnie wiąże się z oddaleniem większości zabudowań mieszkalnych od ulicy Modlińskiej.

Na obszarze Jabłonna zanieczyszczenia powietrza pochodzące z domowych instalacji grzewczych jako problem postrzega 78% przebadanych mieszkańców, zanieczyszczenia pochodzące z transportu nieco wyższy odsetek – 81% – domy mieszkalne są zlokalizowane bliżej ulicy Modlińskiej w tym obszarze. Natomiast aż 88% osób, które postrzegają zanieczyszczenia powietrza związane z ogrzewaniem jako problem, oceniło ich uciążliwość wysoko (44%) lub bardzo wysoko (także 44%). W Chotomowie problem ten wskazało 69% respondentów. W ankietach wskazywano również na zjawisko spalania śmieci w domowych piecach, które generuje groźne dla zdrowia zanieczyszczenia. Zanieczyszczenia powietrza zidentyfikowane i opisane już zostały w *Programie Ochrony Środowiska*:

„Poważnym źródłem zanieczyszczeń jest emisja niska, której źródłem są lokalne kotłownie i piece węglowe używane w indywidualnych gospodarstwach domowych. Takie lokalne systemy grzewcze i piece domowe nie posiadają urządzeń ochrony powietrza atmosferycznego. Wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania i wykazuje zmienność sezonową wynikającą z okresu grzewczego. Zdarza się, że w paleniskach domowych spalane są różnego rodzaju materiały odpadowe, w tym odpady komunalne, które mogą być źródłem emisji wielu niebezpiecznych związków np. dioksan i furanów. Proces spalania w piecach domowych jest niepełny i zachodzi w stosunkowo niskich temperaturach. Zanieczyszczenia z tego rodzaju źródła zawierają znaczne ilości popiołu (ok. 20%), siarki (1-2%) oraz azotu (1%). W części domów węgiel spalany jest w przestarzałych konstrukcyjnie piecach bez właściwego nadzoru procesu spalania.

Ze względu na małą wysokość emitorów, emisja taka może powodować wyraźne okresowe pogorszenie stanu sanitarnego powietrza na terenach zasiedlonych i w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Jest to szczególnie uciążliwe na terenach o słabych warunkach przewietrzania. [...] Przez teren Gminy przebiega droga krajowa nr 61 oraz droga wojewódzka nr 630. Zanieczyszczenia komunikacyjne to głównie: tlenek i dwutlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, pyły, metale ciężkie. Wpływają one na pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego i powodują wzrost stężenia ozonu w troposferze. Istotne jest również zapylenie powstające na skutek ścierania się opon, okładzin hamulcowych i nawierzchni dróg. Emisja komunikacyjna stanowi szczególne zagrożenie dla obszarów położonych wzdłuż tych tras, w przypadku Gminy Jabłonna są to miejscowości: Jabłonna, Rajszew, Skierdy, Suchocin, Boża Wola.”⁹

Mieszkańki i mieszkańców w badaniu ankietowym zapytano o uciążliwość hałasu wiążącego się z ruchem samochodowym. Problem ten dostrzegło 70% respondentów z obszaru Wsi Zachodnich i 75% z Jabłonna, z których 46% jego uciążliwość oceniło wysoko lub bardzo wysoko. Na obszarze Wsi Zachodnich tylko 19% natężenie problemu uznało za wysokie. W Chotomowie problem hałasu wskazało 66% respondentów.

D. Tereny po wysypiskach śmieci

W gminie Jabłonna, na obszarach zdegradowanych, zlokalizowane są dwa nieczynne miejsca składowania odpadów. Pierwsze na obszarze Jabłonna przy ulicy Wałowej, drugie w Bożej Woli po północnej stronie ulicy Modlińskiej.

Składowisko w Jabłonie eksploatowane było w latach 1986–1994. Gromadzone były tam odpady komunalne oraz odpady z produkcji ogrodniczej. Powierzchnia obiektu wynosi 0,59 ha, a objętość 38 000 m³. Posiada on system odgazowania w postaci czterech studni odgazowujących.

Obiekt na obszarze Bożej Woli eksploatowany był w latach 1970–1992 i zamknięty w wyniku intensywnych protestów mieszkańców. Całkowita powierzchnia działki objętej składowiskiem wynosi 4,52 ha, z czego rekultywacji poddano 3,0 ha. Składowisko zlokalizowane jest w bliskiej odległości (około 150–200 m) od zabudowań i ujęć wody w Bożej Woli. Badania ujawniły negatywny wpływ tego obiektu na wody podziemne, co potwierdzają relacje mieszkańców obszaru.¹⁰ Rozwiązanie tego problemu jest jedną z najbardziej palących potrzeb obszaru.

⁹*Ibidem*, s. 52–53.

¹⁰ Informacje pochodzą z *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jabłonna na Lata 2009–2016*.

E. Dzikie wysypiska odpadów

Istnienie nielegalnych wysypisk śmieci na obszarach zdegradowanych było tematem poruszonym wielokrotnie podczas spotkań poświęconych tworzeniu Programu. Zgodnie z danymi uzyskanymi z Komisariatu Policji w Jabłonie, w 2016 roku ujawniono dwa takie wysypiska na obszarze Jabłony. Mieszkańcy biorący udział w badaniu ankietowym wielokrotnie jednak spontanicznie wskazywali ten problem na wszystkich obszarach.

Zalegające na poboczach i w lesie prowadzącym do Trzcian śmieci, zarówno plastikowe butelki czy śmieci spakowane w worki, jak i bardzo duże pudła - opakowania, części samochodowe czy gruz po rozbiórkach.

Problem nielegalnych wysypisk śmieci dostrzegło 87% mieszkańców obszaru Wsi Zachodnich i 69% mieszkańców Jabłony. W Jabłonie również problem został oceniony jako mniej uciążliwy (32% ocen natężenia jako niskie lub bardzo niskie). Na obszarze Wsi Zachodnich natomiast 15% respondentów natężenie problemu uznało za bardzo wysokie, a kolejne 25% za wysokie. Problem wskazało aż 90% mieszkańców Chotomowa.

3. Zaniedbania techniczne

A. Słaby dostęp do mediów

Problem braku dostępu do wodociągów i kanalizacji wydaje się najbardziej palącym problemem całej gminy. Na obszarach zdegradowanych w szczególności dotyczy Wsi Zachodnich, gdzie zanieczyszczenia wody generowane są przez dawne składowisko śmieci, Chotomowa, w którym dotychczas do sieci wodociągowej została podłączona jedna posesja, oraz dzielnicy Choinki na obszarze Jabłonny.

Problem braku dostępu do mediów dostrzegło 59% przebadanych mieszkańców obszaru Jabłonny i 74% respondentów z Wsi Zachodnich, z których 39% spontanicznie wskazywało brak wodociągów i kanalizacji w pytaniach otwartych ankiety. Ponad połowa z nich ocenia natężenie tego problemu jako wysokie (24%) lub bardzo wysokie (29%). Wśród mediów, których brakuje na obszarze Wsi Zachodnich, wymieniano także gaz (8% wskazań). W jednej ankiecie pojawił się również „podziemny Internet” jako medium, do którego mieszkańcy obszaru powinni mieć.

B. Brak lokali komunalnych

Zgodnie z danymi Urzędu Gminy Jabłonna lokale gminne znajdują się obecnie w Bożej Woli, Jabłonie, Chotomowie i Rajszewie. Zła sytuacja mieszkaniowa jest wskazana jako ważny problem społeczny także w *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na Lata 2015–2021*¹¹. W Urzędzie Gminy złożonych jest 26 wniosków o lokale komunalne. Dodatkowo siedem rodzin oczekuje na lokal socjalny¹². Ponadto na obszarze Chotomowa, działa Dom Dziecka, który każdego roku opuszcza kilkoro wychowanków.

Stan części lokali gminnych jest niezadowolający. Problem złego stanu lokali komunalnych dostrzega 57% przebadanych mieszkańców obszaru Wsi Zachodnich i 47% respondentów z Jabłonny. Natężenie tego problemu jest oceniane raczej jako niskie (31% wskazań na obszarze Wsi Zachodnich i 27% – Jabłonny) lub bardzo niskie (odpowiednio 23 i 20 procent).

C. Zły stan zabytków na terenach zdegradowanych.

Na terenie gminy Jabłonna znajduje się trzydzieści pięć obiektów zabytkowych, z których cztery zlokalizowane są na obszarze Chotomów, dwadzieścia siedem na obszarze Jabłonny i trzy na obszarze Wsi Zachodnich. Jedenaście z tych obiektów jest w złym lub bardzo złym stanie. W szczególności to Fort XVIII w Bożej Woli, zlokalizowany naprzeciwko dawnego składowiska odpadów, i cmentarze osadników niemieckich w Rajszewie i Skierdach.

¹¹Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na Lata 2015–2021, s. 31.

¹² Dane Urzędu Gminy Jabłonna. Stan na koniec grudnia 2016.

Pozostałe zabytki znajdują się na obszarze Jabłonna. Większość z nich tworzy kompleks pałacowo-parkowy. Pozostałe to budynki mieszkalne przy ulicy Modlińskiej, willa Stanisława Bzury, dawny zajazd oraz zespół zabudowań gospodarczych przy ulicy Abramowicza, należący do Polskiej Akademii Nauk. Zabytki mogą stanowić o potencjale rozwojowym rewitalizowanych obszarów. Z uwagi na fakt, iż nie są one własności gminy, ich zły stan nie jest jednak postrzegany przez mieszkańców jako palący problem. Jednak na obszarze Jabłonna brak dbałości o park i pałac wskazywano jako istotne zaniedbanie.

D. Niedostatek infrastruktury edukacyjnej

Gmina Jabłonna cechuje się niską średnią wieku mieszkańców. 27% osób zamieszkujących gminę jest w wieku przedprodukcyjnym. Fakt ten wiąże się z intensywnym rozwojem zabudowy mieszkaniowej oraz dodatnim saldem migracji i generuje zapotrzebowanie na infrastrukturę edukacyjną i związaną ze spędzaniem wolnego czasu przez dzieci i młodzież. Poza ofertą Gminnego Centrum Kultury i Sportu, które kieruje działania do zróżnicowanych grup odbiorców w każdym wieku, brakuje miejsc spotkań dla dzieci i młodzieży, co skutkuje między innymi dostrzeganym problemem sprzedaży środków odurzających w Chotomowie, gdzie zlokalizowane jest gimnazjum. Na obszarze Wsi Zachodnich natomiast w badaniu ankietowym wskazywano jako zaniedbanie o średnim natężeniu brak przedszkoli i żłobków, a także problem braku biblioteki, którego uciążliwość oceniona została nisko.

E. Zaniedbania komunikacyjne

Problemem, który występuje tylko na obszarze Wsi Zachodnich, jest niedostępność komunikacji publicznej zarówno w kierunku centrum gminy, jak i miejscowości ościennych. Problem ten wskazało spontanicznie 22% respondentów. Obecnie po ulicy Modlińskiej na obszarze Wsi Zachodnich jeżdżą autobusy prywatnego przewoźnika. Kursy zdaniem mieszkańców odbywają się jednak zbyt rzadko.

Ponadto na wszystkich obszarach wskazywano brak odpowiedniej infrastruktury dla pieszych i rowerzystów, takiej jak oświetlenie, bezpieczne przejścia dla pieszych, ścieżki rowerowe czy progi spowalniające, oraz zagrożenia związane z ich brakiem. Problem ten w badaniach spontanicznie wskazany został przez 35% mieszkańców obszaru Wsi Zachodnich i 25% respondentów z Jabłonna. Podobnie jak w przypadku innych problemów, również ten jest szczególnie odczuwany w dzielnicy Jabłonna Choinki.

Zły stan dróg lokalnych. Jestem mieszkanką Choinek. Aż wstyd co do stanu ulic. Należy jak najszybciej tym tematem zająć się. Tu też mieszkają ludzie.

Analiza lokalnych potencjałów

Ważnym elementem wyboru obszarów było istnienie potencjałów, które można wykorzystać w procesie rewitalizacji. Potencjały te rozumiane są jako działalność instytucji publicznych i organizacji pozarządowych, istnienie miejsc użyteczności publicznej i kapitał społeczny mieszkańców obszarów.

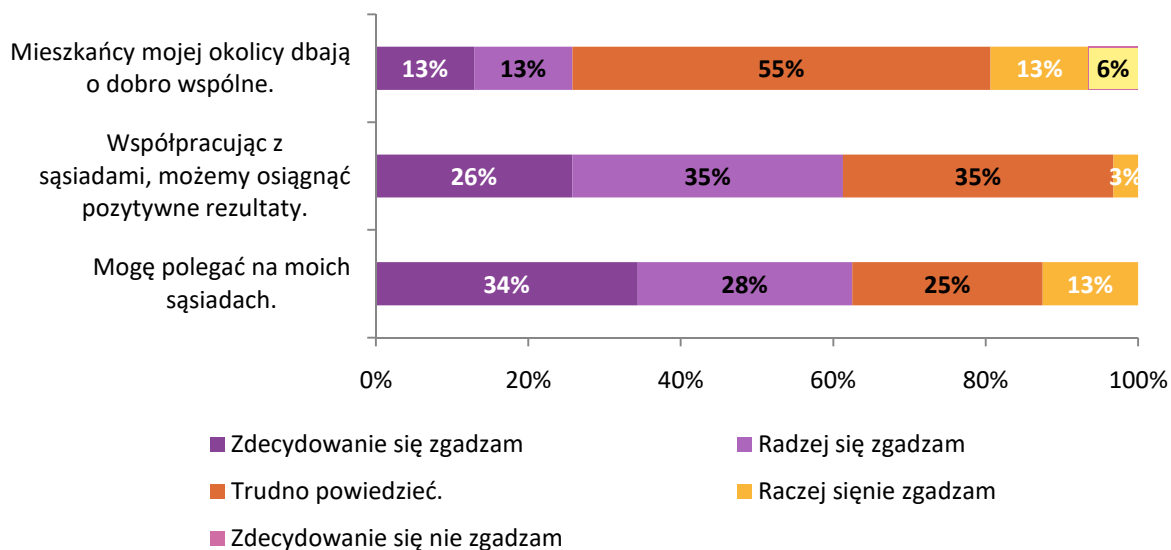
1. Obszar Jabłonna

W obszarze Jabłonna mają swoją siedzibę instytucje publiczne: Gminne Centrum Kultury i Sportu wraz z boiskiem Orlik i pływalnią, Gminna Biblioteka Publiczna, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy. W sołectwie tym zarejestrowane są dwadzieścia dwie organizacje pozarządowe, wśród nich Ochotnicza Straż Pożarna, która kieruje swoją ofertę również do młodzieży. Na tym terenie znajduje się także kompleks pałacowo-parkowy, będący własnością Polskiej Akademii Nauk, Parafia pod Wezwaniem Matki Bożej Królowej Polski, dwie niepubliczne szkoły podstawowe i przedszkole.

Ważnym potencjałem jest również kapitał społeczny mieszkańców, który w pewnym stopniu dostrzec można na obszarze. Większość, 61% respondentów w badaniu ankietowym zgodziło się z twierdzeniem, że „współpracując z sąsiadami, możemy osiągnąć pozytywne rezultaty” i podobny odsetek (62%) uznał, że „może polegać na swoich sąsiadach”. Zwraca uwagę również fakt, że żadna z badanych osób nie zaprzeczyła zdecydowanie ani jednemu, ani drugiemu z tych twierdzeń.

Zdecydowanie niżej na obszarze oceniona została dbałość o dobro wspólne w społeczności. Większość respondentów (55%) miała trudność z odpowiedzią na to pytanie, a tylko 26% odpowiedziało twierdząco.

Wykres 1. Odpowiedzi na pytanie „prosimy o określenie, w jakim stopniu zgadza się Pan/i z następującymi twierdzeniami” na obszarze Jabłonny (N=32).

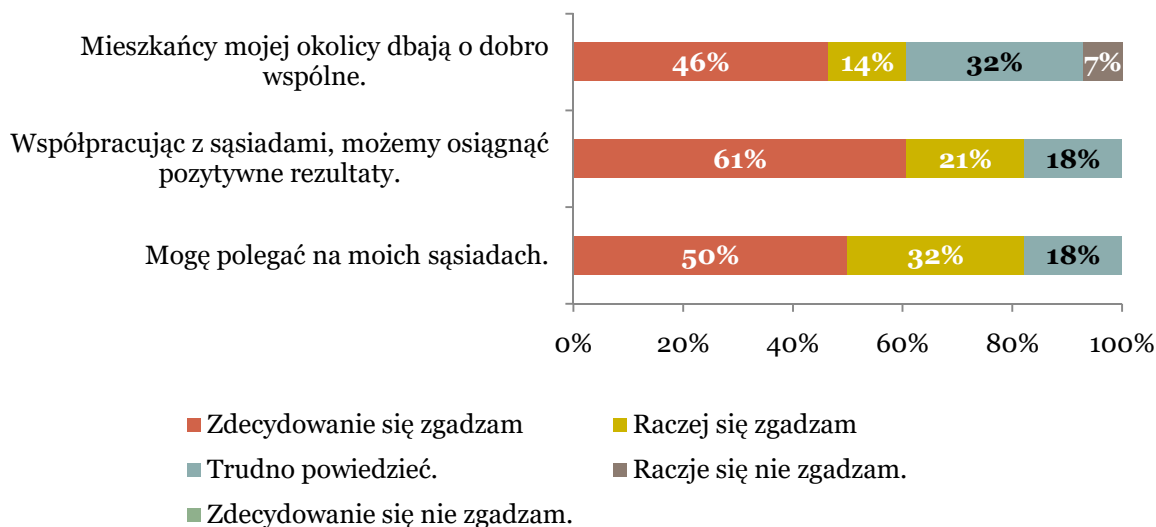

2. Obszar Chotomów

W obszarze Chotomów znajduje się siedziba Ochotniczej Straży Pożarnej, w której mieści się także filia GSKiS. Przy ul. Strażackiej działa filia Gminnej Biblioteki Publicznej, czynna w dni robocze. Przy ul. Partyzantów zlokalizowane jest Publiczne Gimnazjum im. Orła Białego, z którego korzystają uczniowie z całej gminy, oraz Szkoła Podstawowa im. Stefana Krasińskiego. W sołectwie działa również publiczne przedszkole. Przy ul. Piusa XI zlokalizowany jest Dom Dziecka im. Ojca Świętego Piusa XI w Chotomowie, który aktywnie współtworzył Program i jest partnerem w projektach rewitalizacji. Na terenie Chotomowa aktywnie działa Klub Sportowy Feniks, który prowadzi zajęcia kulturalne i sportowe dla dzieci, młodzieży i osób starszych oraz dwadzieścia cztery organizacje pozarządowe.

Wskaźnik kapitału społecznego mierzony w badaniu ankietowym w zdegradowanej części Chotomowa jest bardzo wysoki. Ani jedna z badanych osób zdecydowanie nie zaprzeczyła twierdzeniu, że „współpracując z sąsiadami, możemy osiągnąć pozytywne rezultaty” i „mogę polegać na moich sąsiadach”. Nieco niżej oceniona została dbałość o dobro wspólne. Z opinią tą zgodziło się 60% respondentów.

Wykres 2. Odpowiedzi na pytanie „prosimy o określenie, w jakim stopniu zgadza się Pan/i z następującymi twierdzeniami”, udzielone przez mieszkańców obszaru Jabłonna (N=29).

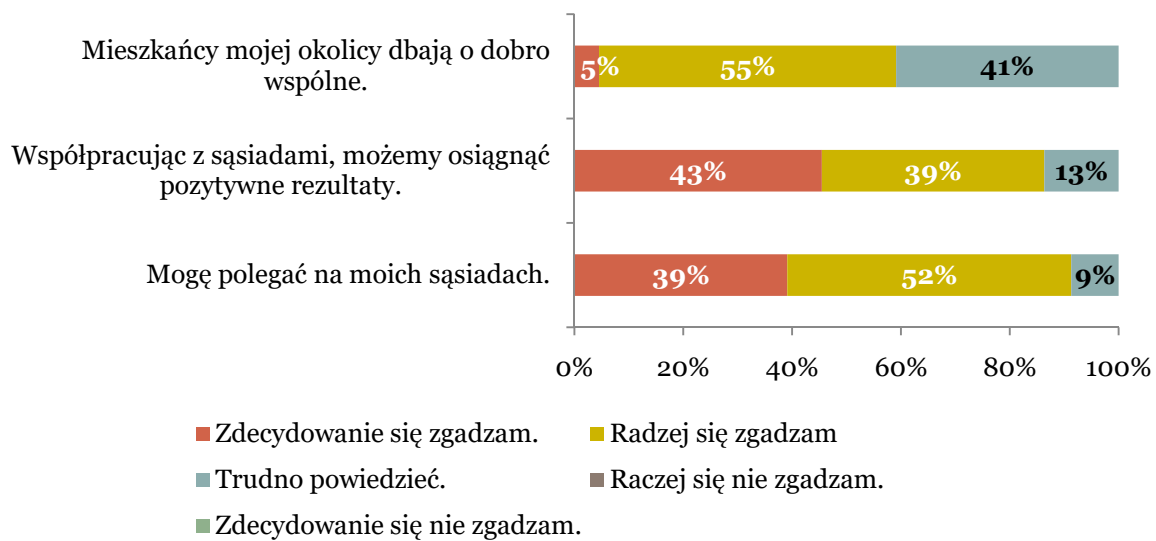
3. Obszar Wsie Zachodnie

Obszar Wsi Zachodnich jest najuboższy w infrastrukturę społeczną. Na obszarze znajduje się filia GCKiS w Skierdach oraz Klub Rolnika w Bożej Woli, który wymaga remontu. Na obszarze zarejestrowanych jest pięć organizacji pozarządowych (wszystkie w sołectwie Skierdy). Podczas warsztatów poświęconych tworzeniu Programu osoby uczestniczące jako potencjały wskazywały działalność nieformalnych grup mieszkańców, sołtysów i rad sołeckich oraz prywatne przedsiębiorstwa wspierające inicjatywy na rzecz rozwoju lokalnego.

Analizując wyniki przeprowadzonego badania ankietowego, poziom kapitału społecznego na obszarze Wsi Zachodnich można uznać za bardzo wysoki. Tak też postrzegają go biorący udział w warsztatach mieszkańcy i mieszkanki, którzy wskazywali, że osoby zamieszkują obszar od dawna, wzajemnie się znają i są gotowe wspierać się wzajemnie. Na obszarze, być może z niedostatków infrastruktury publicznej, rozwijają się nieformalne inicjatywy, takie jak ruch kobiet czy amatorska drużyna piłkarska.

Poniższy wykres przedstawia schemat odpowiedzi na pytania dotyczące oceny wartości współpracy i dbałości o dobro wspólne. Zwraca uwagę brak odpowiedzi negatywnych („zdecydowanie się nie zgadzam” i „raczej się nie zgadzam”). Aż 91% respondentek i respondentów zadeklarowało, że może polegać na swoich sąsiadach, a 83% uznało, że współpracując z sąsiadami, może osiągnąć pozytywne rezultaty”. Największą trudność respondenci mieli z odpowiedzią na pytanie o dbałość o dobro wspólne – aż 41% zaznaczyło odpowiedź pośrodku skali, co może wiązać się ze wskazywaną w ankiecie obecnością nielegalnych wysypisk czy zanieczyszczeń powietrza wynikających ze spalania śmieci w domowych instalacjach grzewczych.

Wykres 3. Odpowiedzi na pytanie „prosimy o określenie, w jakim stopniu zgadza się Pan/i z następującymi twierdzeniami”, udzielone przez mieszkańców obszaru Wsi Zachodnich (N=23).

Charakterystyka obszarów zdegradowanych

Na podstawie analizy wskaźników dotyczących wybranych problemów społecznych i obecności potencjałów, możliwych do wykorzystania w procesie rewitalizacji wyznaczony został obszar zdegradowany, obejmujący części trzech obszarów kryzysowych – sołectw:

- 1) Jabłonna,
- 2) Chotomów,
- 3) Boża Wola, Suchocin, Skierdy, Rajszew (tak zwany obszar Wsie Zachodnie).

Obszar rewitalizacji

Obszar rewitalizacji pokrywa się z obszarem kryzysowym. Obejmuje 6481,19 ha, czyli 8,87% powierzchni gminy. Obszar zamieszkuje 5191 osób, które stanowią 29,84% wszystkich mieszkańców gminy Jabłonna.

I. Obszar zdegradowany Jabłonna

Obszar zdegradowany Jabłonna obejmuje 221,84 ha. Od północy wyznaczony jest ulicą Modlińską do numeru 226 na zachodnim krańcu i ulicą Szkolną od strony wschodniej. Od zachodu obszar obejmuje kompleks pałacowo-parkowy, którego północno-zachodnia granica jest jednocześnie granicą obszaru, na południu dzielnicę Choinki do ulicy Buchnik Las i część niezagospodarowanego obszaru nad Wisłą do granicy gminy z Warszawą. Obszar zamieszkiwany jest przez 1780 osób, które stanowią 24% wszystkich mieszkańców sołectwa.

Instytucje publiczne i podmioty gospodarcze

Na terenie obszaru zlokalizowane są siedziby następujących instytucji publicznych:

- Urzędu Gminy Jabłonna,
- Gminnego Centrum Kultury i Sportu,
- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- Gminnej Biblioteki Publicznej,
- Szkoły Podstawowej im. Armii Krajowej,

- Przedszkola Gminnego,
- Komisariatu Policji Jabłonna.

Obszar obejmuje kompleks pałacowo-parkowy z Pałacem Poniatowskich, który obecnie stanowi Dom Zjazdów i Konferencji Polskiej Akademii Nauk. Na terenie kompleksu zlokalizowana jest większość zabytków gminy.

Zgodnie z danymi Krajowego Rejestru Sądowego na terenie obszaru rewitalizacji Jabłonna zarejestrowanych jest szesnaście organizacji pozarządowych, wśród nich Ochotnicza Straż Pożarna. Na obszarze ulicy Modlińskiej i Zegrzyńskiej zlokalizowane są sklepy spożywcze i artykułów gospodarstwa domowego, apteki. W zabytkowym budynku przy ul. Modlińskiej działa Urząd Pocztowy.

Zabytki i pomniki przyrody

Na obszarze rewitalizacji Jabłonna zlokalizowana jest zdecydowana większość obiektów zabytkowych gminy. Obszar obejmuje następujące zabytki wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Jabłonna, dziewięć z nich jest w złym lub bardzo złym stanie:

- Zespół urbanistyczno-architektoniczny założenia pałacowo-parkowego w Jabłonie,
- Główna brama wjazdowa z założenia pałacowo-parkowego w Jabłonie,
- Oficyna wschodnia tzw. Pawilon Królewski z założenia pałacowo-parkowego w Jabłonie,
- Oficyna zachodnia tzw. Pawilon ks. Józefa z założenia pałacowo-parkowego w Jabłonie,
- Pawilon wschodni z założenia pałacowo-parkowego w Jabłonie,
- Pawilon zachodni z założenia pałacowo-parkowego w Jabłonie,
- Oranżeria z założenia pałacowo-parkowego w Jabłonie,
- Altana chińska z założenia pałacowo-parkowego w Jabłonie,
- Brama ogrodowa z murem z założenia pałacowo-parkowego w Jabłonie,
- Wozownie i stajnie z założenia pałacowo-parkowego w Jabłonie,
- Łuk triumfalny z założenia pałacowo-parkowego w Jabłonie,
- Muszla koncertowa z założenia pałacowo-parkowego w Jabłonie,
- Sztuczna grotta z domkiem i wieżyczką z założenia pałacowo-parkowego w Jabłonie,
- Kordegarda wschodnia z założenia pałacowo-parkowego w Jabłonie,
- Kordegarda zachodnia z założenia pałacowo-parkowego w Jabłonie,
- Pałac z założenia pałacowo-parkowego w Jabłonie,
- Willa dr Stanisława Bzury w Jabłonie,
- Dawny Zajazd tzw. Stara Poczta w Jabłonie,

- Oficyna zachodnia d. zajazdu w Jabłonna,
- Budynek Starej Karczmy w Jabłonna,
- Dom plenipotenty Potockich w Jabłonna,
- Kościół MB Królowej Polski w Jabłonna,
- Plebania w Jabłonna,
- Budynek mieszkalny przy ul. Modlińskiej 91A,
- Budynek mieszkalny przy ul. Modlińskiej 130.

Na obszarze Jabłonna znajduje się aż 68 pomników przyrody. Podobnie jak w przypadku zabytków zdecydowana większość z nich zlokalizowana jest na obszarze kompleksu pałacowo-parkowego. Do rejestru wpisane zostały następujące drzewa:

- jesion wyniosły: 1,
- dąb szypułkowy: 30,
- wierzba biała: 2,
- lipa drobnolistna: 9,
- modrzew polski: 7,
- iglicznia trójcierniowa: 1,
- wiąz szypułkowy: 5,
- topola biała: 5,
- klon pospolity: 3,
- grab pospolity: 4,
- jesion pospolity: 1¹³.

Problemy występujące na obszarze zdegradowanym

1. Problemy społeczne

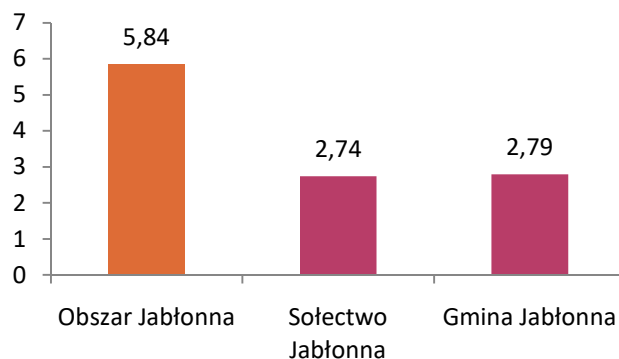
A. Wysoki odsetek mieszkańców znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej

Na obszarze rewitalizacji Jabłonna stosunek rodzin korzystających w 2015 roku ze świadczeń ośrodka pomocy społecznej do wszystkich mieszkańców wynosi 5,84 i jest zdecydowanie wyższy niż w sołectwie i całej gminie. Zdecydowana większość świadczeń udzielonych przez OPS to świadczenia rodzinne (59% świadczeń). Na drugim miejscu pod względem „popularności” znajduje się dodatek mieszkaniowy (22%). Na obszarze tym w 2015 roku 7% rodzin korzystało także ze świadczeń pielęgnacyjnych. Z badań ankietowych

¹³ Na podstawie danych Urzędu Gminy Jabłonna.

wynika również, że obszar ten zamieszkiwany jest przez osoby starsze, mieszkające samodzielnie, z których część potrzebuje wsparcia, ale nie zwracają się one o pomoc do instytucji gminnych.

Wykres 4. Stosunek liczby rodzin korzystających ze świadczeń OPS w 2015 roku do wszystkich mieszkańców.

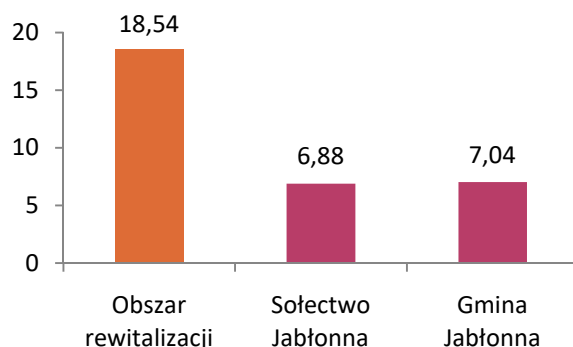

**Opracowanie na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej za 2015 rok.*

B. Wysoki wskaźnik przestępczości

Wskaźnik przestępczości na obszarze rewitalizacji jest wyższy niż w sołectwie Jabłonna i w całej gminie i wynosi 18,54 przestępstwa na 1000 osób. Najwięcej przestępstw popełnionych w 2015 roku stanowiły kradzieże (13). Na drugim miejscu znalazły się włamania (6) i uszkodzenia lub zniszczenia mienia (5). Dwa przestępstwa wiążą się z zastosowaniem przemocy i jest to pobicie oraz naruszenie nietykalności osobistej. Dwa przestępstwa to prowadzenie samochodu w stanie nietrzeźwym, co wiąże się z poważnym zagrożeniem dla zdrowia i życia pieszych na drodze. Problem ten był także zgłaszany podczas badania ankietowego. Ostatnie dwa przestępstwa dotyczą posiadania środków odurzających.

Wykres 5. Liczba przestępstw popełnionych w 2015 roku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

**Opracowanie na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej za 2015 rok.*

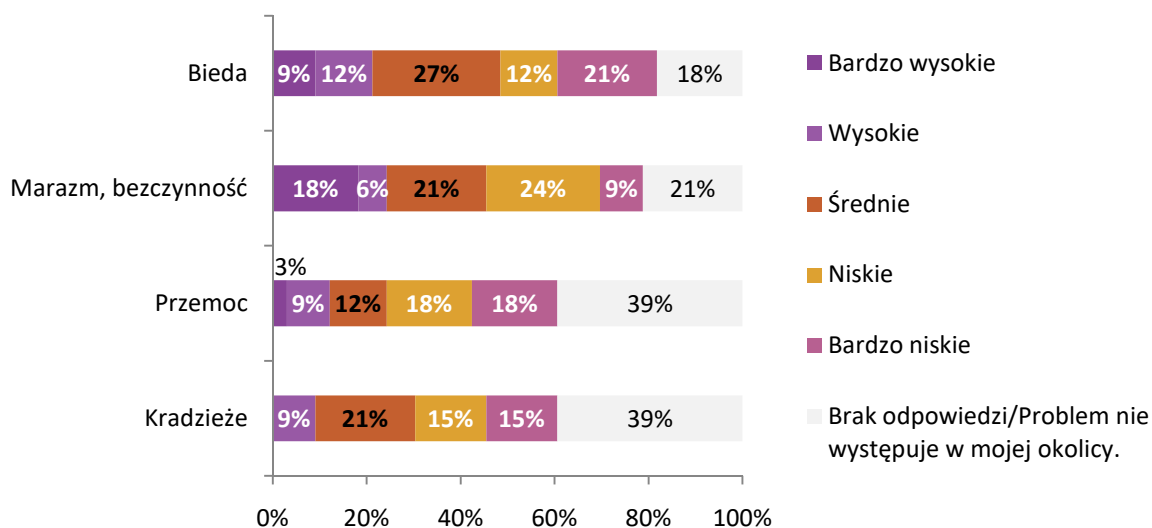
C. Niski poziom kapitału społecznego

Jak wynika z danych zebranych w badaniu ankietowym, obszar Jabłonna charakteryzuje się najniższym ocenianym subiektywnie wskaźnikiem kapitału społecznego. Najniższy odsetek przebadanych mieszkańców (tylko 26%) zgodził się z twierdzeniem, że „mieszkańcy mojej okolicy dbają o dobro wspólne”. 13% respondentów nie zgodziło się z opinią, że może polegać na swoich sąsiadach i 3% zaprzeczyło twierdzeniu, że „współpracując z sąsiadami, możemy osiągnąć pozytywne rezultaty”. To najwięcej udzielonych negatywnych odpowiedzi ze wszystkich trzech obszarów.

D. Pozostałe problemy społeczne: marazm, bezczynność.

Poniższy wykres prezentuje podsumowanie subiektywnie odczuwanych problemów społecznych przez przebadanych mieszkańców obszaru. Najważniejszym dostrzeganym przez nich problemem jest bieda, którego natężenie określone jest jako wysokie lub bardzo wysokie przez 21% respondentów. Drugim ważnym problemem jest marazm i bezczynność, które wskazuje 79% mieszkańców obszaru i aż 18% z nich oceniło natężenie problemu bardzo wysoko. Kradzieże i przemoc wskazało po 61% przebadanych osób.

Wykres 6. Schemat odpowiedzi na pytanie „Jakie problemy społeczne dostrzega Pan/i w swojej okolicy w obszarze Jabłonna”. (N=33)

2. Problemy środowiskowe

A. Brak wodociągów i kanalizacji

Problem braku wodociągów i kanalizacji w sołectwie Jabłonna dotyczy przede wszystkim dzielnicy Choinki, obejmowanej rewitalizacją. Specyfiką zabudowań zlokalizowanych na obszarze jest znaczne oddalenie od drogi. Doprowadzenie kanalizacji wiąże się więc z wysokimi kosztami dla mieszkańców i część z nich nie może sobie pozwolić na ten wydatek.

Jak wynika z badań ankietowych, także drogi na tym obszarze są zaniedbane i brakuje odpływów wód opadowych.

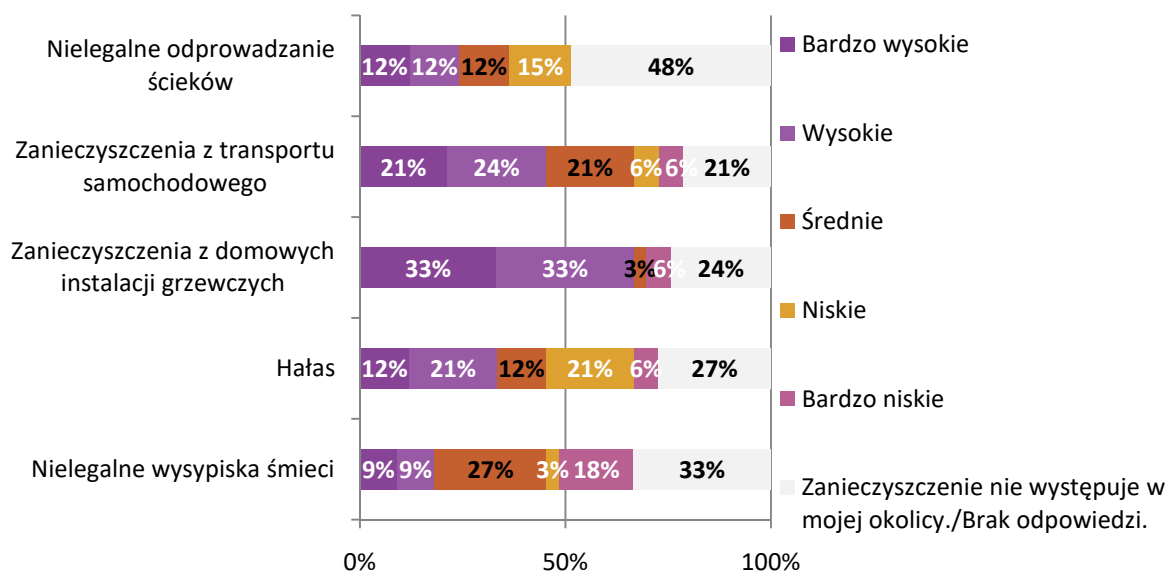
B. Zanieczyszczenia po produkcji rolnej

Drugim ważnym problemem środowiskowym obszaru są zgłaszane podczas warsztatów zanieczyszczenia gleb związane z intensywną produkcją rolną i pozostałości po szklarniach, tak zwane szkło poszklarniowe i stalowe konstrukcje nośne. Część szklarni wciąż jest używana, a mieszkańcy zdegradowanego obszaru skarżą się na to, że ich właściciele do ogrzewania używają śmieci.

C. Pozostałe problemy środowiskowe. Zanieczyszczenia powietrza.

Najważniejszym dostrzeganym przez mieszkańców obszaru Jabłonna problemem środowiskowym są zanieczyszczenia z transportu samochodowego. Wskazało je w ankiecie 79% respondentów, 45% z nich uznało je za uciążliwe lub bardzo uciążliwe. Wiążą się one z obecnością ulicy Modlińskiej na obszarze, która przez wiele lat pełniła funkcję drogi krajowej i pomimo pojawienia się obwodnicy zachowała taki charakter. Drugim wskazanym bardzo ważnym problemem są zanieczyszczenia z domowych instalacji grzewczych, których uciążliwość aż 66% przebadanych mieszkańców oceniło wysoko lub bardzo wysoko. Trzecim ważnym dostrzeganym przez 73% mieszkańców problemem jest hałas, który także wiąże się z intensywnym transportem samochodowym.

Wykres 7. Schemat odpowiedzi na pytanie: „Czy w swojej najbliższej okolicy dostrzega Pan/i problemy związane z zanieczyszczeniem środowiska?”

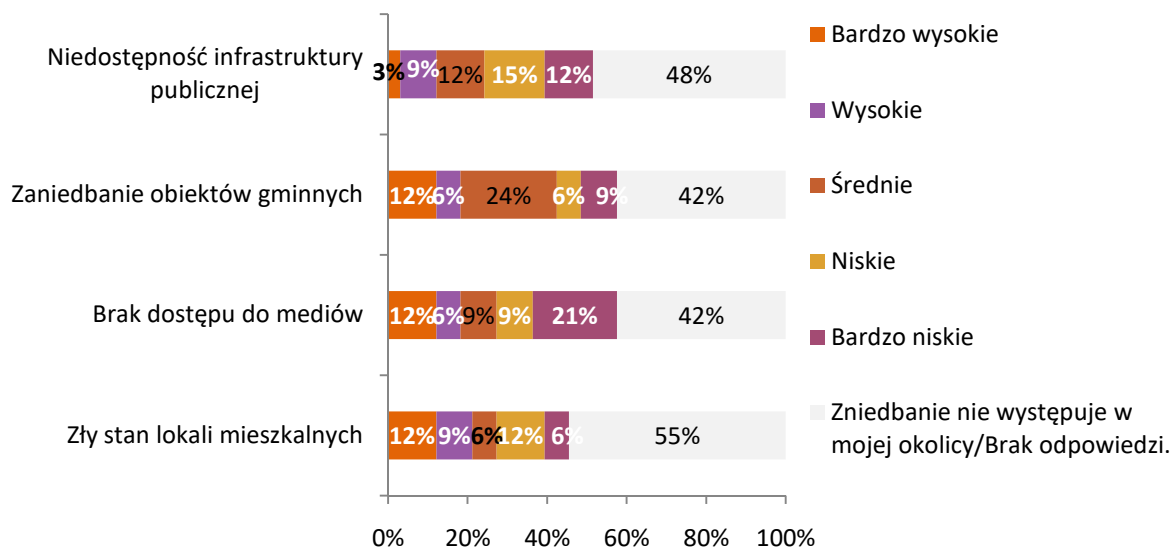
3. Zaniedbania techniczne

A. Degradacja centrum gminy

Problemem nie tylko obszaru Jabłonny, ale jednocześnie całej gminy jest degradacja części centralnej, w której zlokalizowane są siedziby instytucji publicznych. Jak opisano powyżej, ulica Modlińska dostosowana jest do pełnienia funkcji drogi krajowej, nie centrum miejscowości. Żadna inna przestrzeń w Jabłonie nie przejęła funkcji centralnych, w związku z czym brakuje miejsca spotkań. Nie ma przestrzeni, która pełniłaby funkcję reprezentacyjną. Braki te mogą negatywnie wpływać na niską identyfikację mieszkańców z gminą, których część swój czas wolny woli spędzać w Warszawie

B. Zaniedbanie infrastruktury

Poniższy wykres przedstawia schemat odpowiedzi na pytanie o zaniedbania infrastrukturalne, jakie mieszkańcy obszaru dostrzegają w swojej najbliższej okolicy. Warto zaznaczyć, że około połowa przebadanych osób nie dostrzegła wskazanych w ankiecie zaniedbań, co prawdopodobnie wiąże się z największym nasyceniem infrastrukturą publiczną w Jabłonie spośród trzech obszarów. Jako problem o najwyższym natężeniu wskazywano zły stan lokali gminnych (21% odpowiedzi wysokie lub bardzo wysokie), brak dostępu do mediów i zaniedbanie obiektów gminnych (po 18%).

II. Obszar zdegradowany Chotomów

Obszar zdegradowany na terenie sołectwa Chotomów objął 192,44 ha i jest zamieszkały przez 2518 osób, co czyni go najgęściej zaludnioną częścią obszaru rewitalizacji. Na północy obszar wyznaczony jest wzdłuż ulicy Kolejowej, na wschodzie pokrywa się z granicą z Legionowem (z wyłączeniem ulicy Niecałej). Od strony południowo-wschodniej granica obszaru przebiega wzdłuż granic Rodzinnego Ogrodu Działkowego Rawar i przecina ulice Ogrodową do nr. 35 po stronie nieparzystej i 18 po parzystej, Polną i Hanki. Od zachodu obszar wyznaczony jest ulicami Żeligowskiego na południu i Leśną na północy.

Instytucje publiczne i podmioty gospodarcze

Na terenie obszaru zlokalizowane są filie instytucji publicznych i instytucje oświatowe:

- filia Gminnego Centrum Kultury i Sportu,
- filia Gminnej Biblioteki Publicznej,
- Publiczne Gimnazjum im. Orła Białego,
- Przedszkole Gminne przy ul. Żeligowskiego.

Na obszarze zarejestrowanych jest osiem organizacji pozarządowych, wśród nich Ochotnicza Straż Pożarna, która prowadzi Dom Strażaka, gdzie zlokalizowana jest filia

GCKiS. Ponadto na terenie obszaru znajduje się Dom Dziecka im. Ojca Św. Piusa XI, Parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, Urząd Pocztowy i restauracja. Działalności gospodarcze na obszarze mają charakter handlowy i usługowy.

Zabytki i pomniki przyrody

Jedynie obiekty zabytkowe na obszarze rewitalizacji w Chotomowie to kościół parafialny, dzwonnica i kaplica, zlokalizowane nieopodal. Obszar Chotomowa jest intensywnie zabudowany i nie znajduje się na nim ani jeden pomnik przyrody.

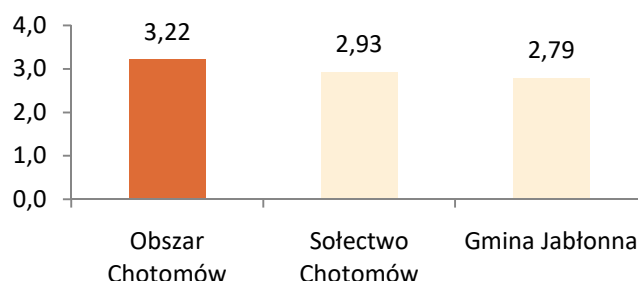
Problemy występujące na obszarze zdegradowanym

1. Problemy społeczne

A. Wysoki odsetek mieszkańców znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej

Na obszarze zdegradowanym Chotomów i w sołectwie Chotomów wskaźnik korzystających ze świadczeń pomocy społecznej jest nieco wyższy niż dla całej gminy. Specyfiką sołectwa jest szybko rozwijająca się gęsta zabudowa jednorodzinna. Obszar dla zachowania spójności terytorialnej wyznaczony więc został wzdłuż najbardziej zaniedbanych ulic dotkniętych ubóstwem, między którymi budowane są nowe domy.

Wykres 8. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

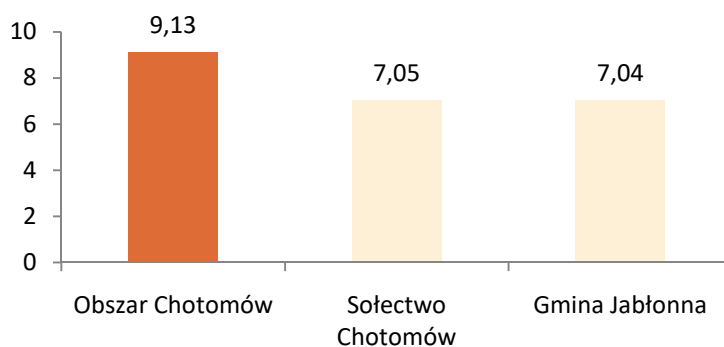

**Opracowanie na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jabłonie za 2015 rok.*

B. Przestępczość

Wskaźnik przestępczości na obszarze Chotomów jest wyższy niż w sołectwie Chotomów i gminie Jabłonna. Przede wszystkim odpowiada za niego wysoka liczba kradzieży i włamań (70% wszystkich przestępstw). Inne popełniane przestępstwa na obszarze to zniszczenie i przywłaszczenie mienia, naruszenie nietykalności cielesnej, rozbój i prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwym.

Wykres 9. Liczba przestępstw popełnionych w 2015 roku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

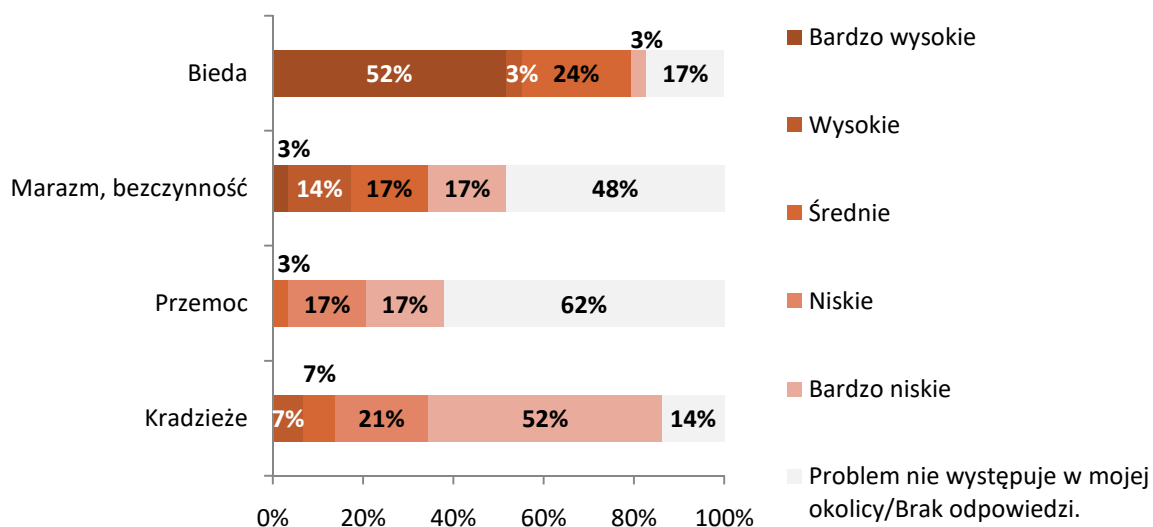

*Opracowanie na podstawie danych Komisariatu Policji w Jabłonie za 2015 rok.

C. Pozostałe problemy społeczne. Uzależnienia.

Najbardziej dostrzeganym przez mieszkańców obszaru problemem są kradzieże, które wskazało 86% respondentów. Natężenie tego problemu było jednak oceniane jako niskie (21%) lub bardzo niskie (52%). Problemem o wysokim natężeniu jest natomiast bieda, którą dostrzega 83% mieszkańców obszaru i aż 52% ocenia jej natężenie jako bardzo wysokie. W oczach przebadanych mieszkańców natomiast najmniej dostrzeganym problemem społecznym jest przemoc. Wskazało go 38% respondentów. Warto także zwrócić uwagę na problemy spontanicznie zgłaszane przez mieszkańców w ankietach, takie jak bezrobocie i uzależnienie od alkoholu. Zagrożeniem uzależnieniem jest szczególnie palące wśród młodzieży, która uczęszcza do gimnazjum na obszarze rewitalizacji.

Wykres 10. Schemat odpowiedzi na pytanie „Jakie problemy społeczne dostrzega Pan/i w swojej najbliższej okolicy?”

2. Problemy środowiskowe

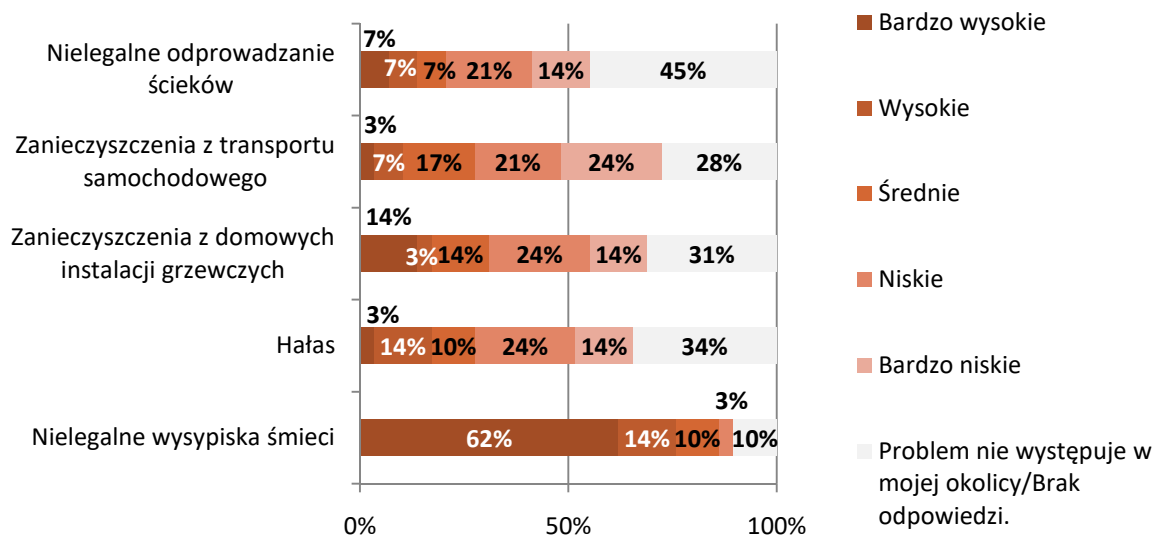
A. Nielegalne wysypiska śmieci

Problemem najczęściej dostrzeganym przez mieszkańców obszaru Chotomowa (90% respondentów) są nielegalne wysypiska śmieci. Ich uciążliwość przez większość oceniana jest bardzo wysoko (62%) wysoko (14%). Respondenci w ankiecie wskazywali na działkę przy ulicy Konopnickiej 10, na której znajduje się pogorzelnisko i która stała się wysypiskiem.

B. Zanieczyszczenia z transportu samochodowego

Drugim ważnym problemem w Chotomowie są zanieczyszczenia z transportu samochodowego, która dostrzega 72% przebadanych mieszkańców. Natężenie problemu oceniane jest jednak raczej jako niskie (21%) lub bardzo niskie (24%). Także podczas warsztatów zagrożenia związane z transportem samochodowym zostały zdefiniowane jako ważnym problem obszaru. W wielu miejscach brakuje chodników i infrastruktury dla pieszych. Na obszarze nie ma ścieżek rowerowych, a osoby korzystające z tego środka transportu czują się zagrożone przez ruch samochodowy. Z transportem samochodowym wiąże się także problem hałasu, który jest dostrzegany przez 62% mieszkańców obszaru.

Wykres 11. Schemat odpowiedzi na pytanie „Czy w swojej najbliższej okolicy dostrzega Pan/i problemy związane z zanieczyszczeniem środowiska?”

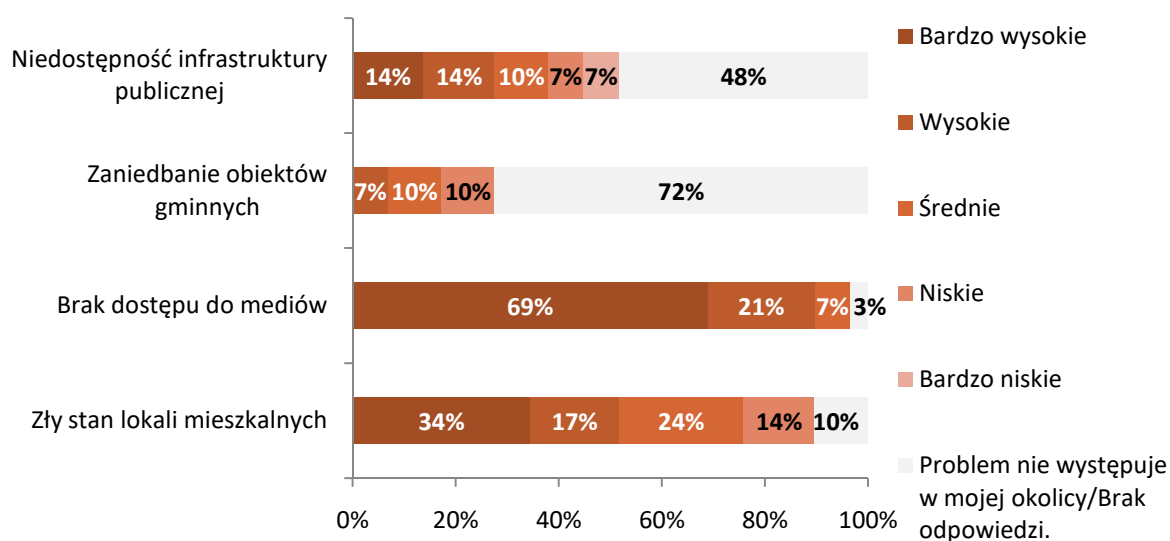
3. Zaniedbania techniczne

A. Zaniedbane posesje i ciągi komunikacyjne

Wśród najważniejszych zaniedbań technicznych w Chotomowie przebadani mieszkańcy wymieniają brak dostępu do mediów (97% wskazań), w szczególności sieci kanalizacji, do której w sołectwie podłączona jest jedna posesja, oraz zły stan lokali mieszkalnych,

gminnych i prywatnych, (90%). Ten drugi problem jest charakterystyczny dla obszaru Chotomowa. Znajduje się tu najwięcej zaniedbanych domów mieszkalnych i obejść w złym lub bardzo złym stanie. Zdecydowana większość z nich jest w rękach prywatnych. W badaniu ankietowym wśród dodatkowych problemów wskazywano także zaniedbanie nawierzchni ulic. Problem ten dotyczy szczególnie wąskich dróg, przy których zamieszkuje większość mieszkańców obszaru.

Wykres 12. Schemat odpowiedzi na pytanie: „Jakie zaniedbania dostrzega Pan/i w swojej najbliższej okolicy?”

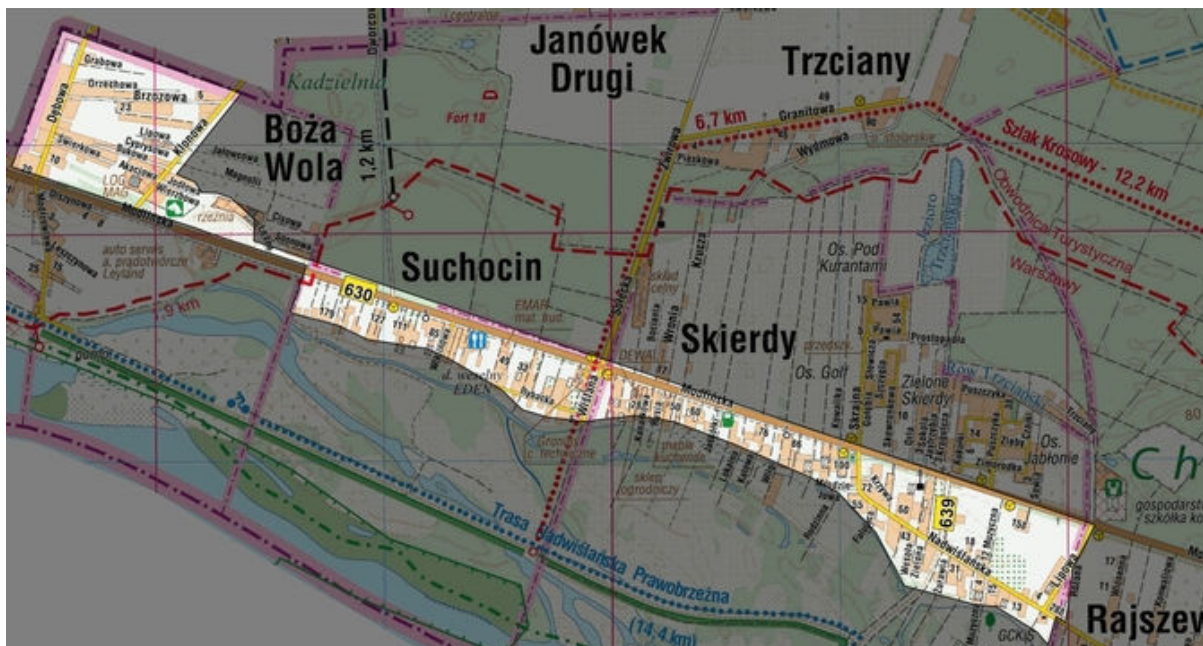
Obszar III: Boża Wola, Suchocin, Skierdy, Rajszew (Wsie Zachodnie)

Obszar zlokalizowany jest na terenie czterech sołectw i obejmuje 267,19 ha. Zamieszkuje go w sumie 899 osób:

- 253 mieszkańców Bożej Woli,
- 235 mieszkańców Suchocina,
- 409 mieszkańców Skierd,
- 2 mieszkańców Rajszewa.

Obszar zlokalizowany jest na terenie trzech sołectw wzdłuż ulicy Modlińskiej. Od zachodu granicą obszaru jest ulica Dębowa w Bożej Woli i Klonowa od wschodniej strony sołectwa. Na terenie Suchocina obszar przebiega po południowej stronie ulicy Modlińskiej i wyznaczony jest od zachodu granicą z Bożą Wolą, a od wschodu ulicą Wiślaną. W Skierdach obszar przebiega od ulicy Wiślanej do Lipowej, stanowiącej granicę z sołectwem Rajszew, z terenu którego na obszarze znalazła się jedna posesja. Południową

granicą wyznaczonego obszaru jest ulica Modlińska w Bożej Woli i granica zabudowań i obszaru Natura 2000, zlokalizowanego wzdłuż Wisły w pozostałych sołectwach.

Instytucje publiczne i podmioty gospodarcze

Obszar cechuje się ubóstwem infrastruktury publicznej. Zlokalizowane są tutaj:

- Klub Rolnika w Bożej Woli z placem zabaw,
- świetlica wiejska w Suchocinie,
- filia Gminnego Centrum Kultury i Sportu w Skierdach z boiskiem sportowym.

Na obszarze zarejestrowanych jest pięć organizacji pozarządowych, wszystkie w Skierdach. Rozwijają się tu także amatorski ruch sportowy. Na obszarze nie jest zlokalizowana ani jedna instytucja oświatowa.

Zabytki i pomniki przyrody

Obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków to Fort XVIII Twierdzy Modlin w Bożej Woli, który obecnie znajduje się w rękach prywatnych, oraz cmentarz osadników niemieckich w Skierdach. Oba obiekty są w złym stanie.

Problemy występujące na obszarze zdegradowanym

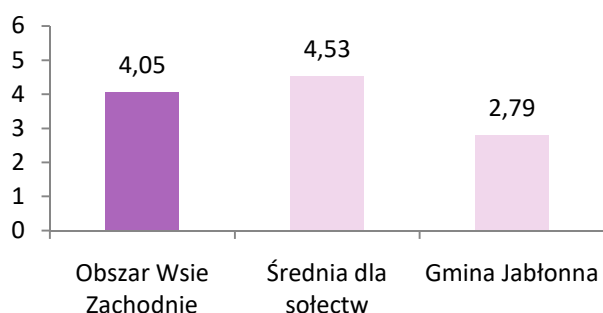
1. Problemy społeczne

A. Wysoki odsetek mieszkańców znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej

Na obszarze zdegradowanym liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2015 roku jest nieco niższa od średniej dla sołectw, na terenie których wyznaczony został obszar, i znacznie wyższa od średniej dla gminy. W granicach obszaru nie znalazła się

nowa część Skierd na północ od ulicy Modlińskiej, odpowiedzialna za wysoką średnią dla sołectw, ze względu na to, że jest to nowo rozbudowujący się obszar domków jednorodzinnych, w którym w odpowiedzi na pojawiające się problemy społeczne należy podjąć inne interwencje niż rewitalizacja, a którego mieszkańcy również będą korzystać z rozbudowywanej w ramach Programu infrastruktury społecznej. Zdecydowana większość świadczeń udzielonych mieszkańcom obszaru przez Ośrodek Pomocy Społecznej w 2015 roku to świadczenia rodzinne.

Wykres 13. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

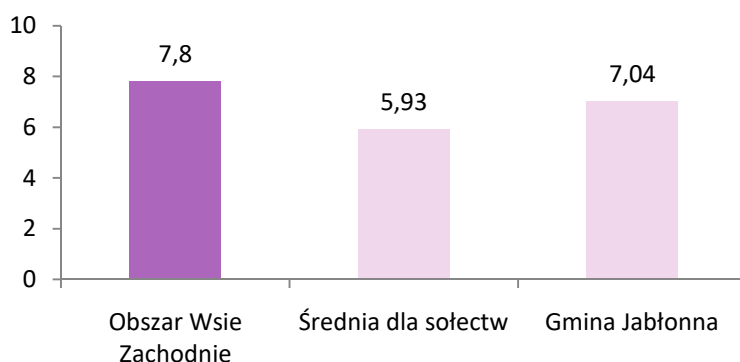

**Opracowanie na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej za 2015 rok.*

B. Przestępczość

Większość przestępstw popełniana na obszarze zdegradowanym Wsi Zachodnich w 2015 roku to włamania, przywłaszczenie mienia lub kradzieże (71%). Na obszarze pojawił się problem posiadania środków odurzających i prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwym. Należy jednak zwrócić uwagę, że przestępczość nie jest znaczącym problemem Wsi Zachodnich i wskaźnik dla obszaru zdegradowanego tylko nieznacznie przekracza średnią dla całej gminy.

Wykres 14 Liczba przestępstw popełnionych w 2015 roku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

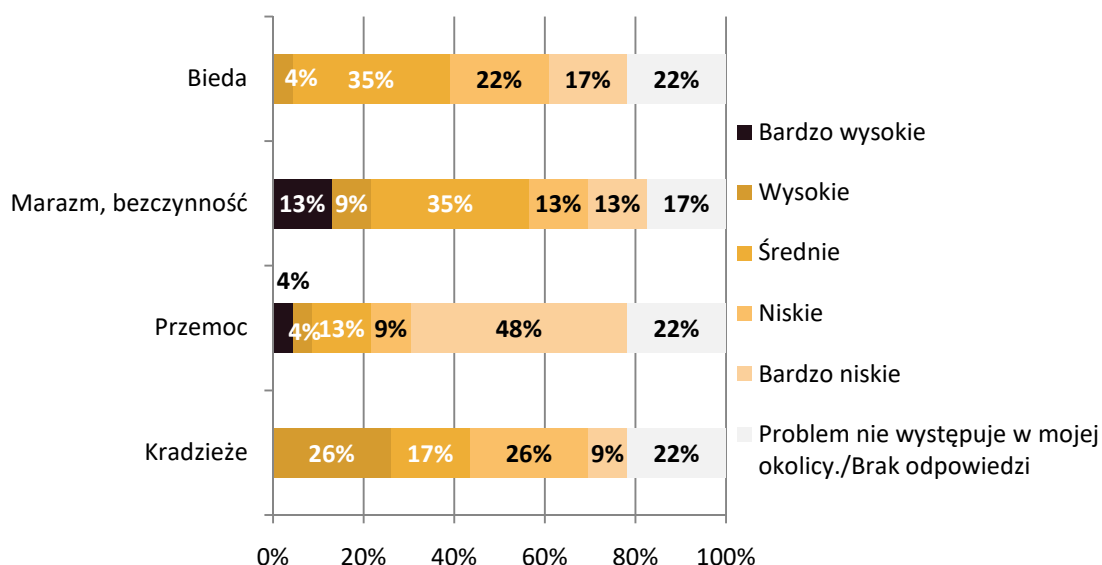

**Opracowanie na podstawie danych Komisariatu Policji w Jabłonie.*

C. Bezczyność, marazm

Najważniejszym problemem społecznym wskazywanym w badaniu ankietowym przez mieszkańców obszaru był marazm i bezczyność, które dostrzegało w swojej najbliższej okolicy 83% respondentów, a 21% z nich uznało natężenie tego problemu za wysokie lub bardzo wysokie. Pozostałe problemy dostrzegane były przez 78% badanych mieszkańców obszaru. Przyczyną problemu może być brak infrastruktury społecznej, wskazywany także spontanicznie w badaniu przez respondentów.

Wykres 15. Schemat odpowiedzi na pytanie „Jakie problemy społeczne dostrzega Pan/i w swojej najbliższej okolicy?”

2. Problemy środowiskowe

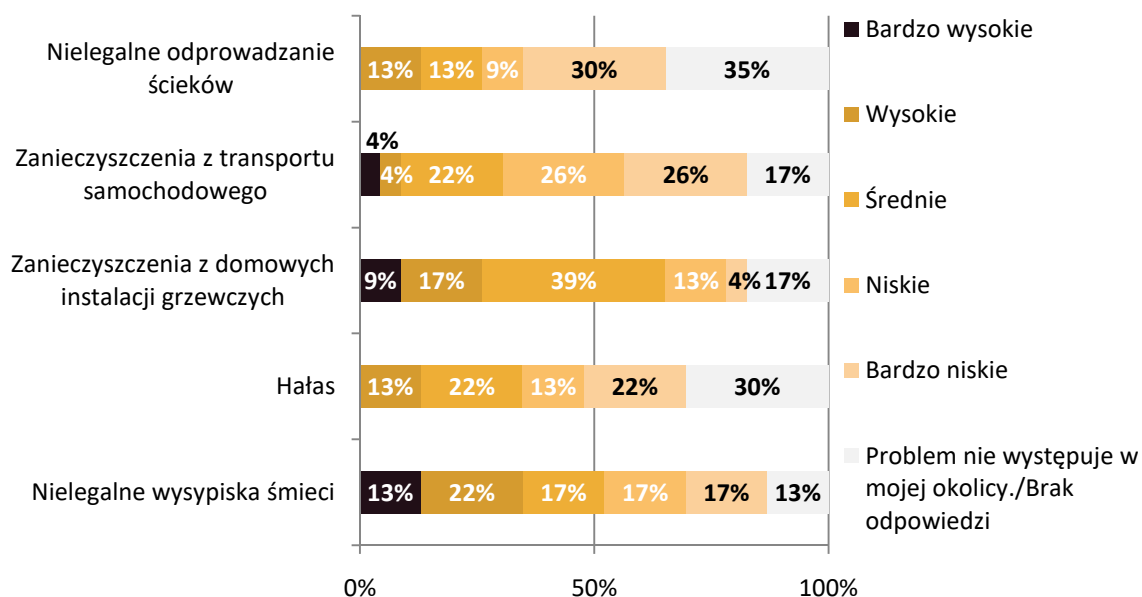
A. Zanieczyszczenie wód gruntowych

Najważniejszym problemem w obszarze Wsi Zachodnich są zanieczyszczenia wód gruntowych, które są konsekwencją obecności na obszarze terenu po wysypisku śmieci w Bożej Woli. Zanieczyszczenia te przedostają się do studni, a potrzeba rozwiązania tego problemu jest paląca. Natężenie problemu braku dostępu do mediów, w szczególności wodociągów i kanalizacji, aż 22% przebadanych mieszkańców obszaru uznało za bardzo wysokie.

B. Pozostałe problemy występujące na obszarze. Nielegalne wysypiska śmieci.

Najwyższy odsetek mieszkańców obszaru w badaniu ankietowym wskazał jako widocznych problem nielegalne wysypiska śmieci i aż 35% procent z nich uznało jego natężenie za wysokie lub bardzo wysokie. Problem dotyczy całej gminy, jednak jest przede wszystkim dostrzegany przez mieszkańców obszaru Wsi Zachodnich ze względu na to, że znajduje się tam wiele terenów zielonych, gdzie wysypiska się znajdują.

Wykres 16. Schemat odpowiedzi na pytanie „Czy w swojej najbliższej okolicy dostrzega Pan/i problemy związane z zanieczyszczeniem środowiska?”

3. Zaniedbania techniczne

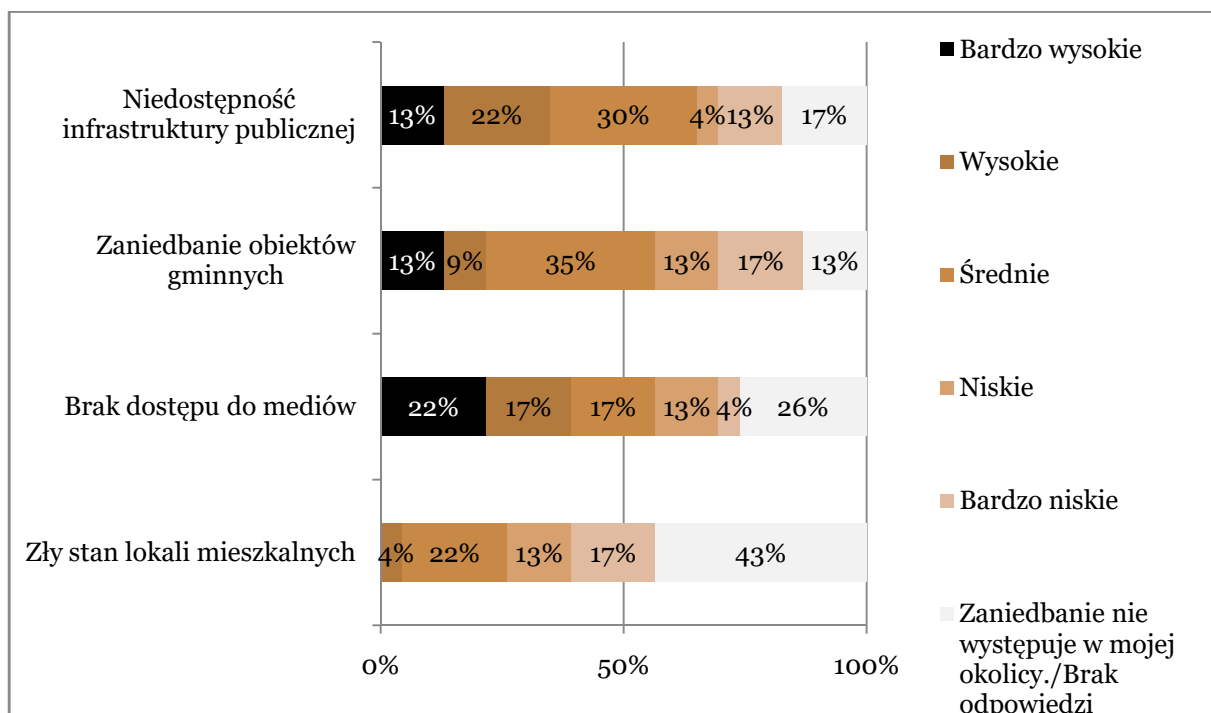
A. Niedostępność i zaniedbanie infrastruktury publicznej

Najważniejszym problemem obszaru Wsi Zachodnich jest niedostępność infrastruktury publicznej, który dostrzega 83% respondentów. Na obszarze działa wyłącznie filia GCKiS, która wymaga gruntownego remontu. 35% przebadanych mieszkańców natężenie problemu uznało za wysokie lub bardzo wysokie.

Zaniedbanie obiektów gminnych wskazywane było jako problem przez 83% przebadanych mieszkańców obszaru. 13% respondentów uznało natężenie problemu za bardzo wysokie, co wskazuje na potrzebę gruntownego remontu.

W badaniu ankietowym wskazywano także jako problem niedostępność komunikacji publicznej, która w konsekwencji powoduje zwiększenie transportu samochodowego i wiążących się z nim zanieczyszczeń.

Wykres 17. Schemat odpowiedzi na pytanie: „Jakie zaniedbania dostrzega Pan/i w swojej najbliższej okolicy?”

Wizja i cele

Wizja obszarów po rewitalizacji

Obszary zrewitalizowane to obszary o czystym powietrzu i wodzie, odpowiedzialnie korzystające z bogatego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, których mieszkańcy identyfikują się z gminą, chronią dobro wspólne i solidarnie dbają o zaspokojenie podstawowych potrzeb społeczności, w szczególności dostępu do lokali mieszkalnych należących do gminy, wody, edukacji, zatrudnienia i oparcia społecznego.

Cele Programu i zakładane rezultaty

Z przeprowadzonej diagnozy wyłaniają się trzy główne cele programu, związane z koniecznością ochrony przyrody, ograniczenia ubóstwa i włączenia społecznego oraz budowania kapitału w gminie.

Cel 1. Budowanie kapitału społecznego i identyfikacji mieszkańców z gminą

Cel pierwszy odpowiada na szczególnie dotkliwy problem relatywnie niskiego poziomu kapitału społecznego i braku identyfikacji mieszkańców z gminą. Genezą problemu jest bliskie sąsiedztwo miasta stołecznego Warszawy. Działania prowadzone w tym obszarze będą ukierunkowane na stworzenie centrum społeczno-kulturalnego w gminie. Rezultatem interwencji podjętych w ramach realizacji celu pierwszego będą utworzone trzy centra życia społecznego w gminie, odpowiednio po jednym dla każdego ze zidentyfikowanych obszarów kryzysowych z kluczową rolą centrum wsi Jabłonna. W każdym z centrów dostępna będzie infrastruktura społeczna wraz z ofertą usług zaplanowaną i współprowadzoną przez mieszkańców, lokalnych przedsiębiorców i organizacje społeczne. Tworzeniu centrów towarzyszyć będą działania ze społecznością, których rezultatem będzie wzrost kapitału społecznego, wzajemne poznanie się mieszkańców obszaru i nabycie przez nich umiejętności współpracy.

Cel 2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz zwalczanie ubóstwa:

Cel drugi dotyczy walki z wykluczeniem społecznym, wsparcia mieszkańców gminy znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji materialnej i wsparcia zatrudnienia osób mających trudność w znalezieniu pracy. Rezultatem podjętych w tym obszarze interwencji będzie wzrost jakości życia najuboższych mieszkańców gminy, dzięki odnowie i rozwinięciu gminnych zasobów lokalowych oraz renowacji najbardziej zaniedbanych ulic i dzielnic. Pracom remontowym towarzyszyć będzie animacja społeczności lokalnych, dzięki której wzrośnie poczucie wpływu mieszkańców na najbliższą okolicę

i przekonanie o możliwości zmiany trudnej sytuacji życiowej. Szeroka promocja i rozwój wolontariatu w dłuższej perspektywie przyniesie wzrost solidarności mieszkańców o zróżnicowanym statusie społecznym i materialnym.

Cel 3. Ochrona środowiska naturalnego gminy

Cel trzeci wiąże się z zanieczyszczeniami generowanymi głównie przez intensywną zabudowę mieszkaniową oraz uwarunkowania historyczne gminy: intensywną uprawę szklarniową, po której pozostały zanieczyszczenia gleby, oraz składowiska odpadów w Jabłonie i Bożej Woli. Współczesnym źródłem zanieczyszczeń jest brak odpowiedniej infrastruktury, takiej jak: wodociąg, kanalizacja, miejsce zbiórki odpadów, czy też emisja zanieczyszczeń pochodząca z palenisk domowych. Problemy te dotyczą najbardziej osób najuboższych, którym najtrudniej jest zainwestować w nowoczesną infrastrukturę grzewczą czy podłączenie się do kanalizacji. Działania podjęte w ramach realizacji tego celu doprowadzą do spadku emisji substancji szkodliwych, dzięki termomodernizacji budynków publicznych i wymianie przydomowych kotłowni, zmniejszenia zanieczyszczenia wód gruntowych dzięki budowie kanalizacji i likwidacji nielegalnych wysypisk śmieci. Działaniom remontowym towarzyszyć będzie intensywna edukacja mieszkańców w każdym wieku, której rezultatem będzie zmiana postaw na proekologiczne.

Do opisanych powyżej celów głównych przypisane zostały cele szczegółowe i działania służące ich realizacji.

Cel I. Budowanie kapitału społecznego i identyfikacji mieszkańców z gminą:

- 1) Przywrócenie centrów wsi funkcji centrotwórczych ,
- 2) Ożywienie społeczno-kulturalne zdegradowanych obszarów ,
- 3) Stworzenie i podniesienie jakości infrastruktury społecznej,
- 4) Wsparcie aktywności społecznej mieszkańców,
- 5) Rozwój małych i średnich lokalnych przedsiębiorstw.

Cel II. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz zwalczanie ubóstwa:

- 1) Podniesienie jakości życia osób o najniższych dochodach,
- 2) Utworzenie miejsc pracy dla osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy,
- 3) Włączanie społeczne dzieci i młodzieży,
- 4) Koordynacja systemu oparcia społecznego dla osób z niepełnosprawnościami,
- 5) Wsparcie osób w wieku senioralnym.

Cel III. Ochrona środowiska naturalnego gminy:

- 1) Podniesie świadomości ekologicznej mieszkańców,
- 2) Usunięcie nielegalnych wysypisk śmieci i przeciwdziałanie ich ponownemu pojawieniu się,
- 3) Ograniczenie zanieczyszczenia wód gruntowych,
- 4) Ograniczenie emisji substancji szkodliwych i zanieczyszczeń.
- 5) Wsparcie wykorzystania i popularyzacja alternatywnych form transportu, takich jak komunikacja rowerowa i kolejowa,

Mechanizmy zapewnienia komplementarności

1. Komplementarność przestrzenna

Wszystkie Działania Programu są spójne ze Strategią Zrównoważonego Rozwoju Gminy i zakładają utworzenie trzech centrów życia społecznego. Wybór miejsc centrów uwarunkowany jest geograficznie i historycznie, a ich powstanie w założeniach ma oddziaływać nie tylko na obszary kryzysowe, lecz także sołectwa ościenne, których mieszkańcy również korzystać będą z utworzonych w centrach usług. Mieszkańki i mieszkańcy wsi ościennych uczestniczyli w warsztatach planistycznych i mieli wpływ na przeprowadzoną diagnozę i opisany w Programie plan działań.

Większość zaplanowanych działań – poza projektami obejmującymi całą gminę – skoncentrowana została w miejscach najbardziej wymagających interwencji. Monitoring i ewaluacja realizacji Programu prowadzone jednak będą na całym obszarze, dzięki czemu możliwa będzie identyfikacja nowych problemów i podjęcie środków zaradczych, a także określenie szerszego wpływu interwencji.

Poniższa tabela prezentuje podział projektów na obszary rewitalizacji.

Projekty	Jabłonna	Chotomów	Wsie Zachodnie
Projekt 1.1.1. Poprawa estetyki przestrzeni oraz ciągów komunikacyjnych na obszarach rewitalizacji połączona z integracją społeczną.	x	x	x
Przedsięwzięcie uzupełniające: Utworzenie muzeum społecznego gminy Jabłonna	x	udział mieszkańców obszarów	
Projekt 1.1.2. Rewitalizacja centrum gminy Jabłonna, przywrócenie centralnych funkcji ulicy Modlińskiej w Jabłonie	x		
Przedsięwzięcie uzupełniające: Utworzenie spółdzielni socjalnej dla osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy	x	zatrudnienie mieszkańców obszarów	
Projekt 1.2. Animacja społeczności lokalnych	x	x	x
Projekt 1.3 Dostosowanie infrastruktury społecznej do potrzeb mieszkańców	dostępna na obszarze	x	x
Projekt 1.4. Rozwój amatorskiego ruchu sportowego na obszarach zdegradowanych	dostępna na obszarze		x
Projekt 2.1.1. Odnowa dzielnic i ulic wymagających	x	x	x

szczególnej interwencji na obszarach zdegradowanych			
Projekt 2.1.2. Budowa mieszkań komunalnych i socjalnych dla mieszkańców gminy.	x	x	x
Przedsięwzięcie uzupełniające: Mieszkania treningowe w Chotomowie		x	
Projekt 2.2.1 Otwarcie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	x	x	w ramach świetlicy i GCKiS na obszarze
Projekt 2.2.2. Stworzenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży w różnym wieku oraz integracja środowiska rodziców.	x	x	
Projekt 2.3 Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla Osób z Niepełnosprawnościami	x		dojazd do mieszkańców obszarów
Przedsięwzięcie uzupełniające: Wolontariat mieszkańców	x	x	x
Projekt 3.1. Edukacja ekologiczna mieszkanki i mieszkańców	x	x	x
Projekt 3.2. Utworzenie Punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych	x		dostępność dla wszystkich mieszkańców gminy
Projekt 3.3 Rozwój sieci wodociągów i kanalizacji	x	x	x
Projekt 3.4. Efektywne systemy grzewcze	x	x	x
Projekt 3.5. System komunikacji rowerowej	x	x	x

2. Komplementarność problemowa

Wszystkim zaplanowanym pracom remontowym i nowym inwestycjom towarzyszą działania mające na celu poprawę sytuacji społecznej. Poza remontem najbardziej zdegradowanych dzielnic i ulic zaplanowane zostało tworzenie infrastruktury społecznej, stanowiące odpowiedź na zidentyfikowany problem niskiego poziomu kapitału społecznego. Odnowie tkanki mieszkaniowej i termomodernizacji towarzyszy animacja społeczności lokalnej. Budowie centrów społecznych – tworzenie miejsc pracy dla osób bezrobotnych. Szczególną wagę do pracy ze społecznością przywiązuje się w realizacji celu trzeciego, gdyż wymiana infrastruktury na bardziej ekologiczną bez zmiany postaw nie może przynieść oczekiwanych rezultatów zmniejszenia zanieczyszczeń. Konieczne jest podjęcie działań edukacyjnych dla mieszkańców w każdym wieku, kampanii i akcji społecznych.

3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

W tworzenie i wdrażanie Programu włączeni zostali przedstawiciele wszystkich podmiotów, których Program dotyczy. Powołany został Komitet do spraw Rewitalizacji złożony z

przedstawicieli strony publicznej, społecznej i prywatnej. Rolą Komitetu będzie prowadzenie monitoringu wdrażania Programu i rekomendowanie zmian.

4. Komplementarność źródeł finansowania

Wdrożenie programu zakłada wykorzystanie zróżnicowanych źródeł finansowania: dostępnych środków krajowych i europejskich – część opisanych projektów została już dofinansowana. Ponadto dzięki włączeniu do realizacji działań partnerów społecznych i przedsiębiorców możliwe będzie wykorzystanie środków dostępnych dla organizacji pozarządowych przy realizacji projektów miękkich, a tym samym wzmocnienie trzeciego sektora na obszarze gminy. Część działań przypisanych do realizacji celu trzeciego, takich jak na przykład podłączenie do sieci kanalizacji, zakłada także współfinansowanie przez mieszkańców.

Cele szczegółowe i odpowiadające im podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Cel 1. Budowanie kapitału społecznego i identyfikacji mieszkańców z gminą

Cel 1.1. Przywrócenie centrom wsi funkcji centrotwórczych

Projekt 1.1.1. Poprawa estetyki przestrzeni oraz ciągów komunikacyjnych na obszarach rewitalizacji połączona z integracją społeczną.

Problemy, na które odpowiada projekt:

- I.2.A. Degradacja centrum gminy,
- I.1.C. Niski poziom kapitału społecznego,
- I.3.B. Zaniedbanie infrastruktury publicznej,
- II.3.A. Zaniedbane posesje i drogi.

Odbiorcy:

- mieszkańcy obszarów zdegradowanych
- wszyscy mieszkańcy gminy,
- lokalni przedsiębiorcy sektora MŚP i rzemieślnicy,
- organizacje pozarządowe,
- turyści.

Działania

1. Wprowadzenie jednolitej estetyki. Po przeprowadzeniu szerokich konsultacji społecznych ustanowienie w formie Uchwały Rady Gminy zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzajów materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane, zgodnie z Ustawą z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu.

2. Ogłaszanie co roku konkursu na najpiękniejszą ulicę na obszarze objętym rewitalizacją. Wspólne ujednoczenie przez mieszkańców estetyki ulic. Ogłoszenie wyników w trakcie Świąta Gminy Jabłonna i przyznanie nagrody finansowej na poprawę estetyki ulicy, która wydana zostanie na zakupy lub konieczne remonty przez mieszkańców.

3. Remont elewacji zabytkowego budynku Urzędu Gminy w Jabłonie wraz z rewitalizacją i oświetleniem jego otoczenia (działanie realizowane w perspektywie 2007–2013).
4. Poprawa wizerunku centrum Gminy przez wydanie promocyjnych wydawnictw.

Rezultaty

1. Opracowana, skonsultowana i wdrożona uchwała, regulująca standardy krajobrazu w centrach wsi.
2. Partycypacyjnie odnowione ulice na obszarach objętych rewitalizacją.
3. Odnowiona elewacja budynku Urzędu Gminy Jabłonna (działanie realizowane w perspektywie 2007–2013).
4. Liczba wydanych promocyjnych wydawnictw.

Realizacja: Urząd Gminy

Termin realizacji: 2008–2023 r.

Szacunkowe koszty

Przygotowanie identyfikacji wizualnej standardów szyldów i reklam oraz wdrożenie wyznaczonych jednolitych standardów wyglądu szyldów	150 000
Ogłaszanie co roku konkursu na najpiękniejszą ulicę	20 000 rocznie
Remont elewacji i wydanie wydawnictw	1271129,61

Przedsięwzięcie uzupełniające: Utworzenie muzeum społecznego gminy Jabłonna

Problemy, na które odpowiadać ma projekt:

- I.1.C. Niski poziom kapitału społecznego,
- I.3.B. Degradacja centrum gminy.

Odbiorcy:

- mieszkańcy gminy Jabłonna,
- organizacje społeczne,
- osoby odwiedzające gminę.

Działania

1. Gromadzenie, archiwizowanie i wystawienie osobistych pamiątek, obiektów związanych z historią Jabłonna przez mieszkańców.

2. Organizacja mobilnych wystaw czasowych w różnych instytucjach gminnych.

3. Zebranie lokalnych historii. Stworzenie archiwum historii mówionej.

4. Prowadzenia warsztatów dla mieszkańców z lokalnej historii, tradycji i rękodzieła, wycieczki historyczne, gry terenowe.

Realizatorzy: Urząd Gminy, Gminne Centrum Kultury i Sportu, Gminna Biblioteka Publiczna, Polska Akademia Nauk, organizacje pozarządowe, mieszkanki i mieszkańcy.

Rezultat

Otwarte wirtualne muzeum społeczne Gminy Jabłonna w formie elektronicznej, w którym zgromadzone i wystawione zostaną osobiste historie i pamiątki, związane z historią mieszkańców i gminy. Mobilne wystawy czasowe.

Szacunkowe koszty: 35 000 zł rocznie.

Termin realizacji: 2018–2023 (działanie ciągłe).

*

Projekt 1.1.2. Rewitalizacja centrum gminy Jabłonna, przywrócenie centralnych funkcji ulicy Modlińskiej w Jabłonie.

Problemy, na które odpowiadać ma projekt:

- I.1.C. Niski poziom kapitału społecznego,
- I.3.B. Degradacja centrum gminy,
- I.1.B. Wysoki wskaźnik przestępczości,
- I.1.D. Marazm, bezczynność,
- II.1.C. Pozostałe problemy społeczne: uzależnienia.

Odbiorcy:

- osoby zamieszkujące obszar zdegradowany Jabłonna,
- lokalne przedsiębiorstwa sektora MŚP,
- dzieci i młodzież zagrożone wykluczeniem społecznym,
- lokalne organizacje pozarządowe,
- osoby znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy,
- mieszkanki i mieszkańcy zagrożeni wykluczeniem społecznym, między innymi osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami.

Działania

1. Partycypacyjne stworzenie spójnej koncepcji przestrzeni architektoniczno-urbanistycznej centrum Wsi Jabłonna oraz ogłoszenie konkursu urbanistyczno-architektonicznego. Przebudowa ulicy Szkolnej zgodnie z koncepcją z uwzględnieniem miejsca spotkań i aktywności mieszkańców oraz miejsca targów lokalnych wytwórców, producentów żywności, kiermaszy rękodzieła i innych wydarzeń promujących lokalne przedsiębiorstwa.
2. Termomodernizacja części budynku Szkoły Podstawowej im. Armii Krajowej, m.in. sali sportowej, wykorzystywanej do organizacji zajęć pozalekcyjnych i dodatkowych dla dzieci i mieszkańców. Utworzenie tam placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym z obszaru Jabłonna. Partycypacyjne zaplanowanie oferty placówki wraz z dziećmi i młodzieżą.
3. Remont budynku przy ulicy Modlińskiej 102 (dawne stajnie) z przeznaczeniem na cele społeczne. Dostosowanie wnętrza budynku do potrzeb społeczności lokalnej. Udostępnienie budynku między innymi na potrzeby: biblioteki, kawiarni prowadzonej przez spółdzielnię socjalną, klubu dla rodziców, przestrzeni coworkingu dla organizacji społecznych i lokalnych przedsiębiorców, przestrzeni wystawienniczej.
5. Partycypacyjne zaplanowanie oferty spędzania czasu wolnego w budynku dla różnych grup wiekowych.
6. Doposażenie Szkoły Podstawowej w Jabłonie (działanie zrealizowane w 2015 roku).

Rezultaty:

- Stworzona oferta spędzania czasu wolnego.
- Utworzone centrum życia społecznego gminy.
- Wzrost poziomu kapitału społecznego mieszkańców.
- Zintegrowana społeczność lokalna.
- Uporządkowana przestrzeń wsi Jabłonna
- Odrestaurowany budynek przy ul. Modlińskiej 102 (dawne stajnie)
- Odnowiona część budynku Szkoły Podstawowej
- Utworzona przestrzeń na cele społeczne
- Poddany termomodernizacji budynek Gminnego Centrum Kultury i Sportu w Jabłonie.

Realizatorzy: Urząd Gminy Jabłonna, Gminna Biblioteka Publiczna, Gminne Centrum Kultury i Sportu, organizacje pozarządowe, Szkoła Podstawowa im. Armii Krajowej, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Termin realizacji: 2015-2023

Szacunkowe koszty

Stworzenie projektu architektonicznego-urbanistycznego	10 000
Termomodernizacja części budynku szkoły m.in. sali sportowej	1 200 000
Remont budynku byłych stajni z wyposażeniem	3 500 000
Partycypacyjne zaplanowanie oferty spędzania czasu wolnego	30 000
Przebudowa ul. Szkolnej	400 000
Doposażenie Szkoły Podstawowej w Jabłonie	515 966

Przedsięwzięcie uzupełniające: Utworzenie spółdzielni socjalnej dla osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy

Problemy, na które odpowiadać ma projekt:

- I.1.A., II.1.A, III.1.A Wysoki odsetek mieszkańców znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej,
- I.1.D., III.1.C. Marazm, bezczynność.

Odbiorcy: osoby znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy z obszaru gminy Jabłonna

Działania:

1. Utworzenie spółdzielni działającej na obszarach rewitalizowanych, świadczącej między innymi usługi porządkowe i gastronomiczne w lokalach gminnych oraz zarządzania zielenią na terenie gminy. Przeprowadzenie pogłębionej diagnozy bezrobotnych mieszkańców gminy Jabłonna. Cykl szkoleń na temat prowadzenia podmiotu ekonomii społecznej.

Rezultat

Działająca na obszarze gminy spółdzielnia socjalna, świadcząca usługi publiczne, współpracująca z Urzędem Gminy Jabłonna.

Termin realizacji: 2018-2023 (w zależności od wszczęcia naborów na dofinansowanie dla tworzenia spółdzielni socjalnych)

Szacunkowe koszty: 150 000

Realizacja: Urząd Gminy Jabłonna, Powiatowy Urząd Pracy w Legionowie, Centrum Integracji Społecznej w Legionowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Cel 1.2. Ożywienie społeczno-kulturalne zdegradowanych obszarów

Projekt 1.2. Animacja społeczności lokalnych

Problemy, na które odpowiadać ma projekt

- I.1.A., II.1.A, III.1.A Wysoki odsetek mieszkańców znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej,
- I.1.D., III.1.C. Marazm, bezczynność,
- I.1.C. Niski poziom kapitału społecznego
- II.3.A. Zaniedbane posesje i ciągi komunikacyjne.

Odbiorcy:

- mieszkańcy zdegradowanych obszarów,
- organizacje społeczne,
- lokalne przedsiębiorstwa.

Działania:

1. Zatrudnienie animatorów społecznych na obszarach rewitalizacji, którzy wspierać będą społeczności w podejmowaniu działań na własną rzecz, wspierać integrację mieszkańców i budować współpracę między sektorem lokalnych przedsiębiorstw, organizacji społecznych i instytucjami publicznymi.

2. Organizacja plenerowych pokazów filmowych, angażujących lokalną społeczność, których celem będzie budowanie współpracy między mieszkańcami obszarów i dowartościowanie zdegradowanych przestrzeni.

3. Święta wsi, dzielnic i wybranych ulic przygotowywane we współpracy z mieszkankami i mieszkańcami obszarów, organizacja dni sąsiada, gier terenowych i innych działań integrujących społeczności lokalne.

Rezultat projektu:

Zintegrowane społeczności mieszkańców obszarów rewitalizacji, które potrafią skutecznie zmieniać swoje otoczenie i działać na swoją rzecz.

Realizatorzy: Gminne Centrum Kultury i Sportu, parafie, Powiatowa Instytucja Kultury w Legionowie, Urząd Gminy, Ludowy Klub Sportowy „Lotos”, mieszkanki i mieszkańcy.

Termin realizacji: 2018–2023

Szacunkowe koszty: 150 000 zł rocznie

Przedsięwzięcie uzupełniające: wsparcie rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy.

Problemy, na które odpowiada projekt:

- I.1.C. Niski poziom kapitału społecznego,
- I.3.A. Degradacja centrum gminy.

Odbiorcy:

- osoby prowadzące działalność gospodarczą na obszarze gminy Jabłonna i obszarach rewitalizowanych,
- osoby planujące rozpoczęcie działalności gospodarczej, w szczególności osoby bezrobotne i pozostające bez zatrudnienia, absolwenci, matki powracające na rynek pracy.

Działania:

1. Pogłębiona diagnoza specyfiki potrzeb środowiska przedsiębiorców.
2. Wsparcie edukacyjne dla przedsiębiorców: organizacja cyklicznych porad prawnych, porad dotyczących pozyskiwania funduszy unijnych oraz rozwoju przedsiębiorczości, promocja oferty Powiatowego Urzędu Pracy, organizacja spotkań z przedsiębiorcami, którzy odnieśli sukces w branżach dominujących na terenie gminy i inne.
3. Integracja środowiska przedsiębiorców poprzez cykliczne spotkania z przedstawicielami podmiotów społecznych i instytucji publicznych.
4. Promowanie oferty przedsiębiorców z terenu Gminy poprzez inicjowanie wspólnego uczestnictwa przedsiębiorców i Urzędu Gminy między innymi w targach branżowych.
5. Włączenie przedsiębiorców w realizację projektów rewitalizacyjnych, między innymi dotyczących poprawy estetyki ulic i standardów wyglądu reklam. Partnerska realizacja projektów infrastrukturalnych i społecznych na rzecz mieszkańców.

Rezultat projektu:

Zintegrowane społeczności mieszkańców obszarów rewitalizacji, które potrafią skutecznie zmieniać swoje otoczenie.

Realizatorzy: Urząd Gminy Jabłonna.

Termin realizacji: 2017–2023 (działanie ciągle)

Szacunkowe koszty: 10 000-100 000 rocznie

Cel 1.3. Stworzenie i podniesienie jakości infrastruktury społecznej

Projekt 1.3 Dostosowanie infrastruktury społecznej do potrzeb mieszkańców

Problemy na które odpowiadać ma projekt:

- I.1.B, II.1.B, III.1.B. Wysoki wskaźnik przestępczości,
- III.1.C. Bezczywność, marazm.
- III.3.A. Niedostępność i zaniedbanie infrastruktury publicznej.

Odbiorcy:

- grupy mieszkańców obszarów zdegradowanych w różnym wieku: małe dzieci, młodzież, osoby starsze, rodzice,
- organizacje społeczne z obszarów.

Działania

1. Dostosowanie do potrzeb społeczności lokalnej świetlicy wiejskiej i terenu wokół w Suchocinie. Partycypacyjne zaplanowanie działalności świetlicy z grupami użytkowników w różnym wieku. Zakup niezbędnego wyposażenia dostosowanego do ich potrzeb. Stworzenie oferty spędzania wolnego czasu z mieszkańcami. Zatrudnienie animatora w świetlicy.

2. Kontrola stanu technicznego Klubu Rolnika w Bożej Woli oraz dwóch mieszkań komunalnych znajdujących się w tym samym budynku. Partycypacyjne zaplanowanie działalności i wyposażenie świetlicy na parterze budynku. Zakup niezbędnego wyposażenia. Zatrudnienie animatora.

3. Remont połączony z termomodernizacją filii GCKiS w Skierdach. Partycypacyjne zaplanowanie działalności filii. Wyposażenie budynku pod kątem potrzeb mieszkańców w różnym wieku. Dostosowanie jednej z sal do potrzeb małych dzieci. Utworzenie w filii klubu malucha.

Rezultaty

- Utworzone miejsca spotkań dla mieszkańców.
- Wzrost kapitału społecznego.
- Wzrost jakości życia mieszkańców lokali komunalnych.
- Odnowiona świetlica wiejska w Suchocinie z ofertą odpowiadającą potrzebom mieszkańców.
- Wyposażony Klub rolnika w Bożej Woli z ofertą odpowiadającą potrzebom mieszkańców.

- Odnowiona filia GCKiS w Skierdach z klubem malucha.

Realizatorzy: Urząd Gminy, Gminne Centrum Kultury i Sportu, nieformalne grupy mieszkańców, sołtysi i rady sołeckie

Szacunkowe koszty: 1 500 000

Termin realizacji: 2017–2023

Cel 1.4. Wsparcie aktywności społecznej mieszkańców

Projekt 1.4. Rozwój amatorskiego ruchu sportowego na obszarach zdegradowanych

Problemy, na które odpowiada projekt:

- I.1.B, II.1.B, III.1.B. Wysoki wskaźnik przestępczości,
- II.1.C. Uzależnienia
- III.1.C. Bezczywność, marazm.
- III.3.A. Niedostępność i zaniedbanie infrastruktury publicznej.

Odbiorcy: głównie mieszkanki i mieszkańcy obszarów zdegradowanych w różnym wieku

Działania:

1. Utworzenie plenerowego miejsca spotkań, infrastruktury wypoczynkowej i boisk sportowych na rezerwie gruntowej między ulicą Boczna a Polną w Chotomowie. Przeprowadzenie z mieszkańcami konsultacji w sprawie wykorzystania obszaru. Utworzenie organizacji społecznej, która zajmie się rzeczową realizacją zadania w późniejszej fazie cyklu życia projektu, także jego zarządzaniem.

2. Zbadanie potrzeb mieszkanek i mieszkańców obszaru Chotomowa i Wsi Zachodnich w różnym wieku i zaplanowanie z nimi oferty zajęć sportowych. Zatrudnienie animatorów sportowych przy świetlicach. Remont otoczenia boiska przy GCKiS w Skierdach.

Rezultaty

- Wzrost poczucia wpływu mieszkańców na najbliższe otoczenie.
- Wzrost kapitału społecznego.
- Utworzone miejsce spotkań i rekreacji z infrastrukturą sportową w Chotomowie.
- Oferta sportowa dla mieszkanek i mieszkańców w różnym wieku, odpowiadająca ich potrzebom.

Realizacja: Ludowy Klub Sportowy „Lotos”, Gminne Centrum Kultury i Sportu, amatorskie drużyny sportowe, organizacje pozarządowe, Urząd Gminy.

Szacunkowy koszt: 300 000

Termin realizacji: 2018–2020

*

Przedsięwzięcie uzupełniające 1.4.1. Wsparcie aktywności społecznej na terenie gminy.

Problemy, na które odpowiada projekt

- I.1.C. Niski poziom kapitału społecznego,
- I.1.B, II.1.B, III.1.B. Wysoki wskaźnik przestępczości,
- II.1.C. Uzależnienia
- III.1.C. Bezczynność, marazm.
- III.3.A. Niedostępność i zaniedbanie infrastruktury publicznej.

Odbiorcy: mieszkanki i mieszkańcy obszarów zdegradowanych w różnym wieku

Działania:

1. Pogłębiona diagnoza specyfiki potrzeb środowiska organizacji pozarządowych.
2. Wsparcie rozwoju istniejących organizacji pozarządowych oraz powstawania nowych organizacji na terenie Gminy.
3. Podjęcie różnego rodzaju działań edukacyjnych dla członków organizacji pozarządowych: organizacja szkoleń, porad prawnych, porad dotyczących pozyskiwania funduszy unijnych i innych.
4. Integracja środowiska organizacji pozarządowych, budowanie partnerstw, wspólne inicjowanie działań na rzecz społeczności i gminy.
5. Promowanie oferty organizacji.
6. Włączenie organizacji pozarządowych w realizację projektów rewitalizacyjnych, m.in. dotyczących wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem (np. osób z niepełnosprawnościami), współorganizacja akcji i projektów społecznych, działań edukacyjnych, podnoszących jakość powietrza, aktywizacja i integracja mieszkańców itd. Stałe zwiększanie przez gminę kwot przeznaczanych na konkursy ofert dla organizacji pozarządowych.

Rezultat projektu:

Zintegrowane społeczności mieszkańców obszarów rewitalizacji, które potrafią skutecznie zmieniać swoje otoczenie.

Realizatorzy: Urząd Gminy Jabłonna, organizacje pozarządowe, mieszkańcy.

Termin realizacji: 2018 –2023 (działanie ciągłe)

Szacunkowe koszty: 10-100 tys. rocznie.

Przedsięwzięcie uzupełniające 1.4.2. Wsparcie rozwoju organizacji senioralnych

Problemy, na które odpowiada projekt:

- I.1.A., II.1.A, III.1.A Wysoki odsetek mieszkańców znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej,
- I.1.C. Niski poziom kapitału społecznego,
- I.1.D, III.1.C. Bezczytność, marazm.

Odbiorcy: osoby starsze zamieszkujące gminę Jabłonna, w szczególności mieszkańcy obszarów zdegradowanych.

Działania:

1. Rozwój podmiotów wspierających osoby w starszym wieku, m.in. klubów seniora, uniwersytetu trzeciego wieku oraz wolontariatu senioralnego.
2. Promocja profilaktyki zdrowia i sportu wśród osób starszych.
3. Ułatwienie dostępu do kultury i ciekawej oferty spędzania wolnego czasu.
4. Animacja aktywności społecznej seniorów i działań na rzecz społeczności lokalnej. Włączenie osób w wieku senioralnym do realizacji projektów dotyczących edukacji ekologicznej.

Rezultat: zmniejszenie wykluczenia społecznego osób starszych.

Termin realizacji: 2018–2023 (działanie ciągłe)

Koszt szacunkowy: 30 000 rocznie

Realizatorzy: Urząd Gminy w Jabłonie przy aktywnym współdziałaniu sołtysów i rad sołeckich.

Cel 2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz zwalczanie ubóstwa

Cel 2.1. Podniesienie jakości życia osób o najniższych dochodach

Projekt 2.1.1. Odnowa dzielnic i ulic wymagających szczególnej interwencji na obszarach zdegradowanych

Problemy na które odpowiadać ma projekt:

- I.1.A., II.1.A, III.1.A Wysoki odsetek mieszkańców znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej,
- I.1.B, II.1.B, III.1.B. Wysoki wskaźnik przestępczości,
- II.3.A. Zaniedbane posesje i ciągi komunikacyjne.

Odbiorcy: mieszkańcy obszarów zdegradowanych o najniższych dochodach

Działania

1. Poprawa jakości życia w obszarze Jabłonna w dzielnicy Choinki. Stworzenie systemu odprowadzania wody opadowej. Podniesienie bezpieczeństwa na drogach. Wymiana nawierzchni, utworzenie progów zwalniających. Praca animacyjna ze społecznością lokalną w celu poprawy estetyki podwórek.

2. Odnowa ulic znajdujących się w najgorszym stanie w obszarze Chotomowa. Podniesienie bezpieczeństwa na drogach. Wymiana nawierzchni. Praca animacyjna ze społecznością lokalną w celu poprawy estetyki podwórek.

Rezultat

- Wzrost wpływu mieszkańców na najbliższe otoczenie.
- Zintegrowane społeczności wokół rozwiązywania lokalnych problemów.
- Odnowione ulice i obejścia w najbardziej zdegradowanych obszarach.

Termin realizacji: 2018–2023

Szacunkowy koszt: 500 000 rocznie

Realizatorzy: Urząd Gminy w Jabłonie przy aktywnym współdziałaniu sołtysów, rad sołeckich i mieszkańców.

*

Projekt 2.1.2. Rewitalizacja tkanki mieszkań komunalnych i socjalnych dla mieszkańców Gminy Jabłonna.

Problemy, na które odpowiada projekt:

- I.1.A., II.1.A, III.1.A Wysoki odsetek mieszkańców znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej,
- I.3.B. Zaniedbanie infrastruktury.

Odbiorcy: Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, nieposiadające własnego lokalu mieszkalnego.

Działania

1. Budowa mieszkań komunalnych i socjalnych na posesji przy ulicy Modlińskiej 130 w Jabłonie. Przeznaczenie istniejącego zabytkowego budynku na cele społeczne po przeprowadzeniu badania potrzeb mieszkańców.

2. Rewitalizacja tkanki mieszkaniowej w budynku przy ulicy Zegrzyńskiej 1.

Rezultat

- Integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ze społecznością lokalną.
- Wzrost poziomu jakości życia mieszkańców znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej.
- Nowoczesne, wyposażone mieszkania komunalne na obszarach zdegradowanych.

Termin realizacji: 2017–2023

Szacunkowy koszt: 4 000 000

Realizatorzy: Urząd Gminy w Jabłonie przy aktywnym współudziale sołtysów i rad sołeckich

*

Przedsięwzięcie uzupełniające: Mieszkania treningowe w Chotomowie

Problem, na który odpowiadać ma projekt:

- II.1.A. Wysoki odsetek mieszkańców znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej.

Odbiorcy:

- osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej, ze szczególnym uwzględnieniem wychowanków domu dziecka w Chotomowie.

Działania:

1. Budowa mieszkań komunalnych i treningowych w Chotomowie na działce przy ulicy Piusa XI 13.
2. Włączenie przyszłych mieszkańców w zaprojektowanie otoczenia.

Rezultat:

- Integracja społeczna osób usamodzielniających się z Domu Dziecka w Chotomowie.
- Utworzone mieszkania treningowe w Chotomowie.

Realizatorzy: Urząd Gminy w Jabłonie przy aktywnym współdziałaniu sołtysów i rad sołeckich, Dom Dziecka im. Ojca Świętego Piusa XI w Chotomowie.

Termin realizacji: 2018–2023

Szacunkowy koszt: 400 000

Cel 2.2. Włączanie społeczne dzieci i młodzieży

Projekt 2.2.1. Otwarcie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży

Problemy na które odpowiadać ma projekt:

- I.1.B, II.1.B, III.1.B. Wysoki wskaźnik przestępczości,
- I.1.C. Niski poziom kapitału społecznego,
- I.1.D, III.1.C. Bezczywność, marazm,
- II.1.C. Uzależnienia.

Odbiorcy: dzieci i młodzież zagrożone wykluczeniem społecznym

Działania:

1. Otwarcie placówki w Publicznym Gimnazjum im. Orła Białego w Chotomowie. Partycypacyjne zaplanowanie działalności placówki z odbiorcami.
2. Otwarcie placówki na obszarze rewitalizowanego centrum w Jabłonie. Partycypacyjne zaplanowanie działalności placówki z odbiorcami.

Rezultat

- Aktywne i twórcze spędzanie wolnego czasu przez dzieci i młodzież z obszarów rewitalizowanych.
- Integracja dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Utworzone i otwarte dwie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z ofertą odpowiadającą potrzebom odbiorców.

Termin realizacji: 2018–2023

Szacunkowy koszt: 90 000 zł rocznie

Realizacja: Urząd Gminy Jabłonna, Publiczne Gimnazjum im. Orła Białego w Chotomowie, Szkoła Podstawowa im. Armii Krajowej w Jabłonie.

*

Projekt 2.2.2. Stworzenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży w różnym wieku oraz integracja środowiska rodziców.

Problemy na które odpowiadać ma projekt:

- I.1.B, II.1.B, III.1.B. Wysoki wskaźnik przestępczości,
- I.1.C. Niski poziom kapitału społecznego,
- I.1.D, III.1.C. Bezczywność, marazm,

– II.1.C. Uzależnienia.

Odbiorcy: dzieci i młodzież zagrożone wykluczeniem społecznym

Działania:

1. Zbadanie potrzeb odbiorców i stworzenie programu zajęć pozalekcyjnych w szkołach z wykorzystaniem infrastruktury szkolnej, dających szansę realizacji różnorodnych pasji młodzieży.
2. Kluczowy pakiet startowy dla uczniów Publicznego Gimnazjum im. Orła Białego w Chotomowie.
3. Wyposażenie sal i pracowni, uzupełnienie wyposażenia i infrastruktury sportowej. Zagospodarowanie otoczenia szkół. Zatrudnienie instruktorów i specjalistów do prowadzenia zajęć.
4. Prowadzenie zajęć specjalistycznych, psychoedukacji porad psychologicznych dla dzieci i rodziców/opiekunów. Wsparcie rodziców w rozwiązywaniu problemów wychowawczych. Zajęcia dla dzieci i młodzieży na temat bezpieczeństwa w sieci, uzależnień i innych problemów.
5. Edukacja dzieci, młodzieży i rodziców szkół z obszarów rewitalizacji pod kątem zaangażowania społecznego. Nawiązanie współpracy szkół z organizacjami pozarządowymi.

Rezultat:

- Skuteczna profilaktyka uzależnień dzieci i młodzieży w gminie.
- Wzrost poziomu kapitału społecznego dzieci i młodzieży.
- Nowoczesna infrastruktura naukowa i sportowa umożliwiająca realizację swoich pasji uczennicom i uczniom.
- Dostępność wsparcia psychologicznego dla uczniów i rodziców w szkołach.

Termin realizacji: 2018–2023

Szacunkowy koszt: 70 000 zł rocznie

Realizacja: Urząd Gminy Jabłonna, Publiczne Gimnazjum im. Orła Białego w Chotomowie, Szkoła Podstawowa im. Armii Krajowej w Jabłonie, mieszkańcy, rodzice, inne instytucje gminne.

Cel 2.3. Koordynacja systemu oparcia społecznego

Projekt 2.3 Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla Osób z Niepełnosprawnościami

Problemy na które odpowiadać ma projekt:

- I.1.A., II.1.A, III.1.A Wysoki odsetek mieszkańców znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej,

Odbiorcy: mieszkańcy gminy Jabłonna z niepełnosprawnościami (z orzeczeniem i bez orzeczenia o niepełnosprawności) oraz osoby im bliskie

Działania:

Utworzenie w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej punktu informacyjno-konsultacyjnego i poradnictwa dla osób z niepełnosprawnościami z terenu Gminy Jabłonna. Utworzenie punktu mobilnego z możliwością dojazdu do domu osoby. Szkolenia dla osób z niepełnosprawnościami, ich bliskich oraz pracowników GOPS. Dalsza integracja środowiska osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin.

Rezultat:

- Wzrost jakości życia osób z niepełnosprawnościami.
- Otwarty punkt informacyjno-konsultacyjny dla osób z niepełnosprawnościami i ich bliskich.

Realizacja: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe.

Szacunkowy koszt: 150 000 zł rocznie

Termin realizacji: 2017–2023 (działanie ciągłe)

Przedsięwzięcie uzupełniające: Wolontariat mieszkańców

Problemy, na które odpowiadać ma projekt

- I.1.A., II.1.A, III.1.A Wysoki odsetek mieszkańców znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej,
- I.1.C. Niski poziom kapitału społecznego,
- I.1.D, III.1.C Marazm, bezczynność.

Odbiorcy:

- osoby starsze,
- osoby z niepełnosprawnościami,
- osoby niesamodzielne życiowo,
- mieszkanki i mieszkańcy obszarów zdegradowanych

Działania:

1. Pogłębiona diagnoza potrzeb w zakresie wolontariatu na obszarach zdegradowanych.
2. Poszerzenie zakresu, promocja i rozwój wolontariatu przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Jabłonie. Współpraca z biblioteką, szkołami, uniwersytetami trzeciego wieku.
3. Szkolenia merytoryczne dla wolontariuszy na temat pracy z różnymi grupami odbiorców.

Realizacja: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Gminna Biblioteka Publiczna, szkoły podstawowe, Gimnazjum Publiczne im. Orła Białego.

Rezultat:

Skoordynowany system wolontariatu odpowiadający potrzebom odbiorców, w który szeroko włączeni są mieszkańcy gminy w różnym wieku.

Szacunkowy koszt: 30 000 rocznie

Termin realizacji: 2018–2023

Cel 3. Ochrona środowiska naturalnego gminy

Cel 3.1. Podniesie świadomości ekologicznej mieszkańców

Projekt 3.1. Edukacja ekologiczna mieszkank i mieszkańców

Problemy, na które odpowiada projekt:

- I.1.B. Zanieczyszczenia po produkcji rolnej
- I.1.C. Zanieczyszczenia powietrza
- II.2.A., III.2.B. Nielegalne wysypiska śmieci
- II.2.B. Zanieczyszczenia z transportu samochodowego

Odbiorcy: wszyscy mieszkańcy gminy Jabłonna

Działania:

1. Kampania społeczna docierająca do wszystkich mieszkańców gminy w każdym wieku ze spójnym przekazem między innymi na temat konsekwencji palenia śmieci, nielegalnego opróżniania oraz nieszczelności szamb i wyrzucania śmieci do lasów, wykorzystująca infrastrukturę Urzędu Gminy (billboardy, tablice, Internet). Współpraca z lokalnymi mediami. Organizacja akcji społecznych.
2. Cykl projektów edukacyjnych spójnych z kampanią społeczną skierowany do mieszkańców w każdym wieku. Wykłady z naukowcami, warsztaty, symulacje, wycieczki. Projekty w szkołach skierowane do uczniów i rodziców.
3. Akcje społeczne, między innymi przy okazji Sprzątania Świata, pikniki.
4. Uruchomienie centrum informacji ekologicznej w Urzędzie Gminy, gdzie będzie można otrzymać dane na temat stanu środowiska w gminie i zgłosić zanieczyszczenia.

Rezultaty:

- Wzrost wiedzy wszystkich mieszkańców na temat ekologii, prowadzenia do ograniczenia zanieczyszczeń.
- Zmiana postaw mieszkańców gminy na proekologiczne.

Koszt: 100 000 zł rocznie

Termin realizacji: 2017–2023

Realizacja: Urząd Gminy Jabłonna przy współdziałaniu Polskiej Akademii Nauk, Gminne Centrum Kultury i Sportu, Gminna Biblioteka Publiczna, szkoły podstawowe, przedszkola, Publiczne Gimnazjum im. Orła Białego, parafie, organizacje pozarządowe, Nadleśnictwo Jabłonna.

Cel 3.2. Usunięcie nielegalnych wysypisk śmieci i przeciwdziałanie ich ponownemu pojawieniu się

Projekt 3.2. Utworzenie Punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych

Problemy na które odpowiadać ma projekt:

- I.1.B. Zanieczyszczenia po produkcji rolnej,
- II.2.A., III.2.B. Nielegalne wysypiska śmieci.

Odbiorcy: wszyscy mieszkańcy gminy Jabłonna, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów rewitalizowanych.

Działania:

Utworzenie punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych na terenie gminy Jabłonna, łatwo dostępnego dla mieszkańców. Promocja segregacji śmieci w punkcie (materiały edukacyjne, w wersji elektronicznej i drukowanej, spotkania z mieszkańcami, publikacje). Utworzenie tam punktu napraw, gdzie mieszkańcy będą mogli oddać rzeczy używane, niestanowiących odpadów celem odnowy i ponownego użycia.

Rezultat

- Likwidacja nielegalnych wysypisk śmieci.
- Wzrost wiedzy wszystkich mieszkańców na temat ekologii, prowadzenia do ograniczenia zanieczyszczeń.
- Zmiana postaw mieszkańców gminy na proekologiczne.

Szacunkowy koszt: 500 000 zł.

Termin realizacji: do 2023

Realizacja: Urząd Gminy Jabłonna, organizacje pozarządowe

Cel 3.3. Ograniczenie zanieczyszczenia wód gruntowych

Projekt 3.3. Rozwój sieci wodociągów i kanalizacji

Problemy na które odpowiadać ma projekt:

- I.1.A., II.1.A, III.1.A Wysoki odsetek mieszkańców znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej,
- I.2.A. Brak wodociągów i kanalizacji,
- III.2.A. Zanieczyszczenia wód gruntowych.

Odbiorcy: mieszkańcy obszarów zdegradowanych, w szczególności osoby znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej

Działania:

1. Budowa sieci wodociągowej na obszarze rewitalizacji Wsie Zachodnie. Przeprowadzenie analizy wydajności studni we wsi Suchocin pod kątem budowy stacji uzdatniania wody oraz ewentualnego projektu Stacji Uzdatniania Wody i sieci wodociągowej. Doprowadzenie sieci wodociągowej do obszaru.
2. Wsparcie uboższych mieszkańców w doprowadzeniu przyłączy do sieci wodno-kanalizacyjnej przy ul. Modlińskiej i na osiedlu Choinki w Jabłonie.
3. Budowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w Chotomowie na obszarze rewitalizacji.

Rezultat:

- Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarach zdegradowanych dzięki dostępności kanalizacji i wodociągów.
- Wzrost czystości wód gruntowych w gminie.

Termin realizacji: 2014– 2022

Szacunkowy koszt: 63 962 736,00

Realizacja: Urząd Gminy Jabłona przy aktywnym udziale sołtysów i rad sołeckich.

Cel 3.4. Ograniczenie emisji substancji szkodliwych i zanieczyszczeń

Projekt 3.4. Efektywne systemy grzewcze

Problemy na które odpowiadać ma projekt:

- I.1.A., II.1.A, III.1.A Wysoki odsetek mieszkańców znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej,
- I.2.C. Zanieczyszczenia powietrza.

Odbiorcy: mieszkańcy obszarów rewitalizowanych w szczególności osoby znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej

Działania:

1. Wsparcie wymiany kotłów grzewczych. Zmniejszenie tak zwanej niskiej emisji poprzez wycofanie kotłów opalanych węglem oraz kotłów opalanych gazem i olejem opałowym o przestarzałej konstrukcji
2. Termomodernizacja połączona z wymianą źródła ciepła lub optymalizacją wykorzystania istniejącego na instalacje zmniejszające emisję substancji szkodliwych do atmosfery budynków użyteczności publicznej: Gimnazjum Publicznego w Chotomowie, Filii GCKiS w Skierdach, Gminnego Centrum Kultury i Sportu w Jabłonie.
3. Wsparcie mieszkańców w instalacji systemów wykorzystujących odnawialne źródła energii w domach jednorodzinnych.

Rezultat:

Poprawa jakości życia na obszarach zdegradowanych poprzez wzrost czystości powietrza w gminie.

Termin realizacji: 2015–2023

Szacowane koszty

Wsparcie wymiany kotłów grzewczych	1 031 000 zł
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	4 200 000 zł
Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	14 500 000 zł

Realizatorzy: Urząd Gminy Jabłona przy aktywnym współudziale sołtysów i rad sołeckich, mieszkanki i mieszkańcy

Cel 3.5. Wsparcie alternatywnych form transportu, takich jak komunikacja rowerowa i kolejowa

Projekt 3.5. System komunikacji rowerowej

Problemy na które odpowiadać ma projekt:

- I.2.C. Zanieczyszczenia powietrza,
- II.2.B. Zanieczyszczenia z transportu samochodowego.

Odbiorcy: wszyscy mieszkańcy gminy Jabłonna, w szczególności rewitalizowanych obszarów

Działania:

1. Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych i promocja przyjaznych środowisku form transportu.

Koncepcja, zakłada budowę ścieżek wzdłuż następujących istniejących ciągów:

- wzdłuż ul. Modlińskiej od granicy z Warszawą po granicę z Nowym Dworem Mazowieckim (częściowo w pasie jezdni),
- wzdłuż ul. Zegrzyńskiej (Jabłonna),
- wzdłuż Chotomowskiej (Jabłonna)- Partyzantów i Kolejowej (Chotomów),
- wzdłuż ulicy Klonowej i Dębowej w Bożej Woli,
- wzdłuż ulic Kisielewskiego-Malborskiej-Legionowskiej (Jabłonna),
- wzdłuż ulic Szarych Szeregów-Okulickiego (Jabłonna).

2. Rozwój sieci wypożyczania rowerów. Utworzenie trzech stacji: pod Urzędem Gminy w Jabłonie, w Skierdach oraz przy stacji kolejowej w Chotomowie

3. Stworzenie systemu Park&Ride w Chotomowie. Ułatwienie korzystania z transportu zbiorowego (PKP, ścieżki rowerowe). Poprawa estetyki terenów przyległych do dworca PKP i nadanie im nowych funkcji.

4. Promocja alternatywnych środków transportu. Tworzenie przewodnika po szlaku rowerowym i atrakcjach turystycznych gminy. Publikacja artykułów w prasie lokalnej. Organizacja rajdów rowerowych i innych wydarzeń sportowych. Promocja w Internecie na stronach Urzędu Gminy.

Rezultaty:

- Zmiana sposobu transportu u mieszkańców gminy Jabłonna.
- Zmiana postaw mieszkańców na proekologiczne.
- Wzrost spójności komunikacyjnej obszarów rewitalizowanych.
- Utworzona sieć tras rowerowych w gminie.
- Utworzony publiczny system wypożyczania rowerów.

- System Park and Ride w Chotomowie.

Termin realizacji: 2016–2023

Realizatorzy: Urząd Gminy w Jabłonie, Polskie Koleje Państwowe.

Szacowane koszty

Budowa ścieżek rowerowych	3 500 000 zł
Utworzenie trzech stacji wypożyczania rowerów	400 000 zł
Park&Ride	1 000 000 zł

Szacunkowy budżet Programu

Projekt	Przewidywany budżet projektu	Źródła finansowania
Projekt 1.1.1. Poprawa estetyki przestrzeni oraz ciągów komunikacyjnych na obszarach rewitalizacji połączona z integracją społeczną.	1561129,61	środki własne gminy, EFRR i EFS (w okresie 2008-2010 oraz w obecnym programowaniu)
Przedsięwzięcie uzupełniające: Utworzenie muzeum społecznego gminy Jabłonna.	35000	środki własne gminy, środki krajowe
Projekt 1.1.2. Rewitalizacja centrum gminy Jabłonna. Przywrócenie centralnych funkcji ulicy Modlińskiej w Jabłonie.	5655966	EFRR, środki własne gminy
Przedsięwzięcie uzupełniające: Utworzenie spółdzielni socjalnej dla osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy	150000	EFS, środki krajowe, środki własne gminy
Projekt 1.2. Animacja społeczności lokalnych.	1050000	środki krajowe, środki własne gminy
Przedsięwzięcie uzupełniające: wsparcie rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy.	70000	środki własne gminy
Projekt 1.3 Dostosowanie infrastruktury społecznej do potrzeb mieszkańców	1500000	EFRR, środki własne gminy
Projekt 1.4. Rozwój amatorskiego ruchu sportowego na obszarach zdegradowanych	300000	środki krajowe, środki własne gminy
Przedsięwzięcie uzupełniające 1.4.1. Wsparcie aktywności społecznej na terenie gminy.	350000	środki krajowe, środki własne gminy

Projekt	Przewidywany budżet projektu	Źródła finansowania
Przedsięwzięcie uzupełniające 1.4.2. wsparcie rozwoju organizacji senioralnych	210000	środki krajowe, środki własne gminy
Projekt 2.1.1. Odnowa dzielnic i ulic wymagających szczególnej interwencji na obszarach zdegradowanych	3500000	EFRR, środki krajowe, środki własne gminy
Projekt 2.1.2. Rewitalizacja tkanki mieszkań komunalnych i socjalnych dla mieszkańców gminy	4000000	EFRR, środki krajowe, środki własne gminy
Przedsięwzięcie uzupełniające: Mieszkania treningowe w Chotomowie.	400000	EFRR, EFS, środki krajowe, środki własne gminy
Projekt 2.2.1 Otwarcie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	630000	EFS, środki krajowe, środki własne gminy
Projekt 2.2.2. Stworzenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży w różnym wieku oraz integracja środowiska rodziców.	490000	EFS, środki krajowe, środki własne gminy
Projekt 2.3 Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla Osób z Niepełnosprawnościami.	150000	środki krajowe, środki własne gminy
Przedsięwzięcie uzupełniające: Wolontariat mieszkańców	210000	środki krajowe, środki własne gminy
Projekt 3.1. Edukacja ekologiczna mieszkanek i mieszkańców.	70000	środki krajowe, środki własne gminy
Projekt 3.2. Utworzenie Punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.	500000	środki krajowe, środki własne gminy
Projekt 3.3 Rozwój sieci wodociągów i kanalizacji.	63962736	EFS (w okresie 2014-2016), EFRR, środki krajowe, środki własne gminy

Projekt	Przewidywany budżet projektu	Źródła finansowania
Projekt 3.4. Efektywne systemy grzewcze.	5245500	EFRR, środki krajowe, środki własne gminy
Projekt 3.5. System komunikacji rowerowej	1403500	EFRR, środki krajowe, środki własne gminy

System wdrażania Programu

Realizację Programu powierza się Wójtowi Gminy Jabłonna. Nad jego wdrożeniem czuwać będzie Wydział inwestycji, osoba zatrudniona w nim na stanowisku inspektora ds. pozyskiwania środków zewnętrznych oraz Komitet do spraw rewitalizacji, w którego składzie znajdą się przedstawiciele urzędu, strony społecznej, publicznej i prywatnej. Komitet działań będzie zgodny z wypracowanym regulaminem i będzie pełnił funkcję opiniodawczo-konsultacyjną oraz monitorującą. Spotkania Komitetu odbywać się będą nie rzadziej niż raz na kwartał. Celem spotkań będzie monitoring wdrażania Programu, wspólne planowanie działań i wymiana doświadczeń z wdrażania poszczególnych projektów, konsultowanie oraz opiniowanie podejmowanych działań. Za organizację pracy zespołu, przygotowywanie materiałów merytorycznych i raportów z wdrażania Programu odpowiedzialny będzie inspektor ds. pozyskiwania środków zewnętrznych.

Za pracę ze społecznościami lokalnymi odpowiedzialni będą animatorzy i animatorzy sportu zatrudnieni we wszystkich trzech rewitalizowanych obszarach.

Monitoring i ewaluacja

Ewaluacja

Ewaluacja prowadzona będzie zgodnie z kryteriami: trafności, skuteczności, efektywności, trwałości i oddziaływania. Badanie przeprowadzone zostanie w trzech etapach.

1. Ewaluacja ex-ante

Przeprowadzona zostanie na początku wdrażania po przyjęciu Programu. W fazie koncepcyjnej określone zostaną pytania i narzędzia badawcze. Przeprowadzona zostanie analiza danych zastanych i ustalone wyjściowe wartości wskaźników.

2. Ewaluacja mid-term

Badanie przeprowadzone zostanie w połowie wdrażania Programu. Jej celem jest określenie, czy realizacja Programu przebiega zgodnie z założeniami, czy osiągnięcie docelowych wartości wskaźników jest zagrożone i czy Program realizuje założone cele.

3. Ewaluacja ex-post

Całościowa ewaluacja przeprowadzona zostanie na zakończenie wdrażania.

Monitoring

Za monitoring wdrażania Programu odpowiada koordynator/ka do spraw wdrażania. Monitoring prowadzony będzie corocznie. Dodatkowo realizowany będzie oddzielny monitoring wdrażania poszczególnych projektów na zasadach określonych we wnioskach w przypadku zewnętrznego finansowania. Wnioski z monitoringów corocznie i przedstawiane będą Komitetowi Rewitalizacji.

Projekt	Wskaźnik osiągnięcia rezultatu	Docelowa wartość wskaźnika
Cel I. Budowanie kapitału społecznego i identyfikacji mieszkańców z gminą.		
Projekt 1.1.1. Poprawa estetyki przestrzeni oraz ciągów komunikacyjnych na obszarach rewitalizacji połączona z integracją społeczną.	• Opracowana identyfikacja wizualna.	1
	• Liczba mieszkańców, w tym przedsiębiorców, uczestniczących w spotkaniach i wydarzeniach służących wdrożeniu standardów.	100
	• Liczba wykonanych remontów.	1
	• Liczba wydawnictw promocyjnych.	1
	• Liczba odnowionych ulic.	21
	• Liczba osób zaangażowanych w gromadzenie obiektów i historii mówionych.	50
	Przedsięwzięcie uzupełniające: Utworzenie muzeum społecznego gminy Jabłonna.	• Liczba otwartych wystaw wirtualnych.
• Liczba zrealizowanych warsztatów i wycieczek.		(15 rocznie)
• Liczba uczestników warsztatów i wycieczek.		20 osób (300 rocznie)
• Liczba partycypacyjnie stworzonych planów w ramach konkursu.		1
Projekt 1.1.2. Rewitalizacja centrum gminy Jabłonna. Przywrócenie centralnych funkcji ulicy Modlińskiej w Jabłonie.	• Liczba udostępnionych pomieszczeń użyteczności publicznej w zrewitalizowanym budynku przy ul. Modlińskiej 102.	5
	• Liczba organizacji pozarządowych korzystających istniejących i nowoutworzonych.	4
	• Liczba przedsiębiorców sektora MŚP: korzystających istniejących i nowoutworzonych.	10

Przedsięwzięcie uzupełniające: Utworzenie spółdzielni socjalnej dla osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy	• Liczba mieszkańców, którzy skorzystają z obiektu ogółem.	1500 rocznie
	• Liczba rodziców, którzy skorzystają z klubu.	50 rocznie
	• Liczba dzieci i młodzieży, które skorzystają z oferty ośrodka.	350 rocznie
	• Liczba utworzonych spółdzielni socjalnych.	1
	• Liczba osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, które znalazły zatrudnienie.	5
Projekt 1.2. Animacja społeczności lokalnych.	• Liczba oddolnych inicjatyw zrealizowanych na 3 obszarach.	18
	• Liczba plenerowych pokazów filmowych.	18
	• Liczba zorganizowanych świąt na obszarach rewitalizowanych.	7
	• Przeprowadzona diagnoza.	1
Przedsięwzięcie uzupełniające: wsparcie rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy.	• Liczba osób, które skorzystały z porad prawnych.	35
	• Liczba spotkań przedsiębiorców z przedstawicielami podmiotów społecznych i instytucji publicznych	4 rocznie
	• Liczba targów branżowych, na których promowane były przedsiębiorstwa z obszaru gminy.	2
	• Liczba przedsiębiorców zaangażowanych w realizację programu rewitalizacji.	7
	• Liczba wyremontowanych budynków.	3
Projekt 1.3 Dostosowanie infrastruktury społecznej do potrzeb mieszkańców	• Liczba zakupionych kompletów wyposażenia dla obiektów.	3
	• Liczba partycypacyjnych planów działania obiektów.	3

Projekt 1.4. Rozwój amatorskiego ruchu sportowego na obszarach zdegradowanych	• Liczba utworzonych etatów.	1
	• Liczba otwartych klubów malucha.	1
	• Liczba utworzonych miejsc spotkań w plenerze.	1
	• Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury sportowej.	2
	• Liczba partycypacyjnie utworzonych planów działań dla obiektów sportowych.	2
	• Liczba powstałych amatorskich drużyn sportowych.	3
	• Liczba utworzonych pełnych etatów animatorów sportu.	1
	• Diagnoza potrzeb organizacji pozarządowych na terenie gminy.	1
Przedsięwzięcie uzupełniające 1.4.1. Wsparcie aktywności społecznej na terenie gminy.	• Powstanie nowych organizacji działających na terenie Gminy i społeczności lokalnej.	Co najmniej 2
	• Szkolenia dla organizacji pozarządowych.	3 rocznie
	• Godziny doradztwa dla organizacji pozarządowych.	3 w miesiącu
	• Podstrona na stronie Urzędu Gminy.	1
Przedsięwzięcie uzupełniające 1.4.2. wsparcie rozwoju organizacji senioralnych	• Liczba lokalnych organizacji pozarządowych realizujących Program Rewitalizacji.	Minimum 5
	• Liczba projektów przeprowadzonych przez osoby starsze na rzecz społeczności lokalnych.	7
	• Powołanie organizacji senioralnych na obszarach zdegradowanych.	3
	• Liczba wydarzeń promujących zdrowy tryb życia wśród osób starszych.	28
Cel II. Przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz zwalczanie ubóstwa		
Projekt 2.1.1. Odnowa dzielnic i	• Liczba kilometrów odnowionych dróg.	Minimum 7

ulic wymagających szczególnej interwencji na obszarach zdegradowanych	<ul style="list-style-type: none"> Liczba wysprzątaných ulic. 	Minimum 7
Projekt 2.1.2. Rewitalizacja tkanki mieszkań komunalnych i socjalnych dla mieszkańców gminy	<ul style="list-style-type: none"> Liczba nowych lub wyremontowanych lokali gminnych oddanych do użytku. 	14 (2 rocznie)
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin, które wprowadziły się do nowych lokali. 	14 (2 rocznie)
Przedsięwzięcie uzupełniające: Mieszkania treningowe w Chotomowie.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób usamodzielniający się, które skorzystały z mieszkań treningowych. 	4
Projekt 2.2.1 Otwarcie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	<ul style="list-style-type: none"> Utworzone placówki wsparcia. 	2
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba dzieci i młodzieży korzystających z ośrodków. 	60 rocznie
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba zatrudnionych animatorów. 	2 etaty
Projekt 2.2.2. Stworzenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży w różnym wieku oraz integracja środowiska rodziców.	<ul style="list-style-type: none"> Przeprowadzenie diagnozy. 	4 (co dwa lata)
	<ul style="list-style-type: none"> Wyremontowane pracownie w szkołach. 	4
	<ul style="list-style-type: none"> Zatrudnienie instruktorów i innych specjalistów. 	5 etatów
	<ul style="list-style-type: none"> Szkoły, które przystąpiły do programów edukacji obywatelskiej. 	2
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba utworzonych punktów . 	1
Projekt 2.3 Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla Osób z Niepełnosprawnościami.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób, które skorzystały z konsultacji. 	50 rocznie
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba szkoleń. 	3 rocznie
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba wydarzeń integracyjnych. 	2 rocznie

Przedsięwzięcie uzupełniające: Wolontariat mieszkańców	• Liczba zrealizowanych diagnoz.	1
	• Liczba odbiorców wolontariatu.	20 rocznie
	• Liczba wolontariuszy	50 rocznie
	• Przeprowadzone szkolenia	10 rocznie
Cel III. Ochrona środowiska naturalnego gminy.		
Projekt 3.1. Edukacja ekologiczna mieszkańek i mieszkańców.	• Liczba plakatów na billboardach.	3 rocznie
	• Liczba artykułów w lokalnych mediach.	10 rocznie
	• Liczba uczestników akcji społecznych.	200 rocznie
	• Liczba wydarzeń dotyczących ochrony środowiska.	4 rocznie
	• Liczba uczestników działań edukacyjnych.	500 rocznie
	• Liczba zgłoszeń w centrum informacji.	200 rocznie
Projekt 3.2. Utworzenie Punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.	• Stworzenie PSZOK w Gminie Jabłonna wraz z punktem napraw i punktu przyjmowania rzeczy używanych.	1
	• Utworzona liczba stanowisk pracy w przeliczeniu na pełne etaty.	Minimum 1
	• Organizacja lub udział w akcjach promujących ekologię i segregację śmieci.	20
	• Liczba osób korzystających z PSZOK.	20 tysięcy rocznie
Projekt 3.3 Rozwój sieci wodociągów i kanalizacji.	• Liczba kilometrów nowej sieci wodociągowej w Jabłonie.	1,5
	• Liczba nowych posesji przyłączonych do sieci w Jabłonie.	50
	• Liczba posesji przyłączonych do kanalizacji w Jabłonie.	130

	• Liczba kilometrów kanalizacji na obszarze Chotomowa.	12,3
	• Liczba kilometrów wodociągów na obszarze Chotomowa.	8,6 rocznie
	• Liczba przyłączy do wodociągów na obszarze Chotomowa	305 rocznie
	• Liczba przyłączy do kanalizacji na obszarze Chotomowa	410 rocznie
Projekt 3.4. Efektywne systemy grzewcze.	Liczba wymienionych kotłów grzewczych (w 2016 r. – 41 kotłów, w kolejnych latach – ok. 20 rocznie).	161
	Budynki użyteczności publicznej poddane termomodernizacji.	Minimum 4
	Liczba budynków z zainstalowanymi systemami wykorzystującymi OZE.	370 domów
Projekt 3.5. System komunikacji rowerowej	Liczba kilometrów ścieżek rowerowych utworzonych na obszarach rewitalizacji.	10
	Liczba utworzonych miejsc przesiadkowych.	3
	Liczba mieszkańców korzystających z systemu.	500 rocznie